

Catalunya Cristiana

40
anys

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XL | NÚM. 2093
2,90 € | 3 NOVEMBRE 2019

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-12)

Cantar la litúrgia

Les comunitats promouen la formació de corals per acompanyar la litúrgia

P. 14-15

L'Amazònia,
vista pels pares
sinodals

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

Contacte
Tel. 934 092 700
info@clubmes.cat
www.clubmes.cat

DEL 29 DE NOVEMBRE
AL 4 DE DESEMBRE

NOVA YORK

Llums de Nadal

DEL 12 AL 24 DE GENER 2020

ETIÒPIA

Celebració de L'Epifania a
LA JERUSALEM AFRICANA

DEL 22 DE FEBRER AL 2 DE MARÇ

EGIPTE FARAÒNIC

DEL 12 AL 19 DE MARÇ

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA

Jenie Tomboc

Cantar la litúrgia

«Volem cantar la litúrgia, que és molt diferent de cantar durant la litúrgia», explica mossèn Miquel Barbarà —fundador de la *Schola cantorum* de la catedral Tarragona, al Primer Pla d'aquesta setmana dedicat al cant litúrgic. Aquest matís, aparentment lleu, és clau per comprendre la funció del cant coral en les celebracions litúrgiques. Diu el Concili Vaticà II: «La música sacra serà més santa quan estigui més íntimament unida a l'acció litúrgica, sigui expressant amb major delicadesa l'oració o fomentant la unanimitat» (*Sacrosanctum concilium*, 112).

La SC continua dient que «l'Església aprova i admet en el culte diví totes les formes d'art autèntic que estiguin adornades de les degudes qualitats». Vet aquí un debat interessant sobre l'autenticitat de l'art i el sentit en què han de ser enteses aquestes «degudes qualitats». Sovint els preveres i responsables de comunitats es troben, especialment en els casaments i en les exèquies, amb propostes de cants singulars que plauen als contraents o plaien al difunt i que són, si més no, estranyes a la litúrgia o s'allunyen del sentit d'allò mateix que s'està celebrant. Per

exemple, l'ària *Lascia ch'io pianga* de G. F. Händel que alguns nuvis demanen per acompanyar les seves noces i la lletra de la qual diu: «Deixa que plori la meva sort cruel / i que sospiri per la llibertat...» Aquestes paradoxes poden ser l'ocasió per a un delicat i respectuós diàleg pastoral.

En el passat Sínode de l'Amazones, es va fer una proposta per emprendre un camí cap a un «ritu amazònic» que permeti el desenvolupament espiritual teològic, litúrgic i disciplinari de la singular riquesa de l'Església catòlica a l'Amazones. Aquesta proposta sinodal, en el cas de reeixir, obriria horitzons esperançadors a una fructuosa participació que ajudaria a sintonitzar més el culte amb les variades cultures d'aquells països. Un esforç que a molts països ja s'està fent: des dels cants i danses africans, a les corals polifòniques interpretades pels propis fidels en alguns països d'Europa. Segons monsenyor Rino Fisichella, president del Pontifici Consell per la Promoció de la Nova Evangelització, en l'època contemporània només s'ha concedit un ritu, limitat solament a la litúrgia, per al Camí Neocatecumenal.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 22**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 36**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Compromís missioner d'un jove matrimoni

PÀGINA 16

36
Apoteosi de l'exquísidesa

Entrevista a l'escultor Xavier Medina-Campeny

PÀGINA 24

Trobada de la xarxa de les ACAT

PÀGINA 39

38
Misses polifòniques

La setmana en tuits

ENRIC JULIANA RICART
@ENRICJULIANA

Periodista

Avui és un bon dia per recordar el cardenal Tarancón, l'home que es va negar que l'enterrament de Franco fos un quadre d'El Greco amb tots els bisbes espanyols al llenç. «¡Tarancón al paredón!», cridaven els ultres

SOR LUCÍA CARAM
@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

Trasllat al Valle de los Caídos. Descansi en Pau i descansem definitivament tots. Ara, sense excuses i a tope, ocupem-nos dels vius i treballem per un món més humà i digne de les persones. Sense dictadors i sense opressors de colors diversos, sense corones ni privilegis

ÀLEX REBOLLO
@ALEXERRAESSA

Gestor cultural

Matí intens ajudant a tornar a la normalitat a Montblanc després de la riuada del Francolí. Encara falta feina per fer, també a l'Esplugu de Francolí, Vilaverd... Per poc que puguem, ajudem-nos! Abraçada enorme per a tots els afectats

MIQUEL SEGURÓ MENDLEWICZ
@MIQUEL_SEGURO

Filòsof

Farà un any de la mort de Lluís Duch i el seu mestratge roman sempre més pertinent. El món no és sense l'emparaulament, deia, i la paraula no es dona sense la presència i la influència de l'altre. Som relacionals i permeables, per això els dogmatismes no reflexionen el que encarnem

Zoom

EDUARD BRUFAU

Agustí Codinach

El periodisme no hauria de ser una feina de risc. Tanmateix en els incidents arran de la condemna a presó dels polítics i líders independentistes, 65 professionals de la informació van resultar ferits —tot i portar les armelles distintives— quan cobrien les càrregues policials. Per denunciar aquests fets, el dimarts 22 d'octubre centenars de periodistes es van concentrar a la plaça de Catalunya de Barcelona i van instar la conselleria i el ministeri d'Interior a investigar les agressions.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Salut cada dia

El benestar i la salut ocupen una part important de la programació diària, de dilluns a divendres. Al migdia, entre les 12.35 i les 13 h, Mercè Raga presenta *Salut natural per a tothom*, un espai de consulta per als oients que vulguin plantejar qualsevol qüestió en directe, a través del telèfon. Els doctors que hi participen ofereixen remeis naturals, amb el patrocini de Laboratoris Mahen. L'adreça electrònica salut-naturalpertothom@radioestel.cat està igualment al servei dels qui vulguin consultar algun dubte.

A la tarda, Marc Rius presenta a les 17 h mitja hora de ràdio saludable des del programa *Temps de benestar*. Dilluns i dimarts, *L'hora de la Fundació Puigvert* ofereix bons consells mèdics, amb professionals especialitzats en urologia, nefrologia i andrologia. Dimecres i dijous, és el torn de l'espai *És gran ser gran*, dedicat a les persones d'edat avançada amb les seves problemàtiques i des d'una atenció especial a les residències. Divendres, *Recursos per viure millor* recull consells, tècniques i idees per mantenir una vida sana en tots els àmbits.

L'efemèride de la setmana

10 de novembre del 2018:

mor a Montserrat el monjo Lluís Duch, als 82 anys, havent deixat un gran llegat com a antropòleg.

MIRADA AL MÓN

Una societat gasosa

En determinats ambients és habitual parlar del món en què vivim com una «societat líquida», sobretot en referència als països occidentals. És una idea que ha fet fortuna, després que fou creada i divulgada per un dels grans sociòlegs moderns, el polonès Zygmunt Bauman. L'expressió suggereix amb encert una de les característiques principals del nostre temps, on hi ha poques realitats fermes i permanents i tot esdevé fluid i canviant.

Torralba fa bé de reivindicar els valors sòlids de la nostra tradició grecoromana i cristiana

---

F. DIEGO ESPUNY
Pedagog

Catòlics als Estats Units segueixen manifestant-se contra la separació de nens dels pares a la frontera, com a exemple d'una violació de la dignitat humana. La premsa europea se n'ha fet ressò, com el rotatiu francès *La Croix*, que va informar que el 18 de juliol del 2019 uns 20.000 catòlics es van reunir davant del Senat a Washington per protestar per la detenció de nens migrants.

El 4 de setembre, 400 religiosos i laics van tornar a manifestar-se davant de les oficines de l'Agència Federal de Fronteres a Newark. Aquesta segona mobilització arriba l'endemà de la publicació d'un informe que advertia del trauma mental dels nens separats dels pares.

Ara bé, quan amb prou feines ens havíem acostumat a aquesta imatge, alguns pensadors ja comencen a parlar de la «societat gasosa». Així ho fa, per exemple, Francesc Torralba (que a vegades escriu en aquesta mateixa pàgina), en un dels seus darrers llibres, interessant com sempre, que porta per títol *Món volàtil*. Efectivament, tot al voltant nostre és cada vegada més efímer, més variable i inconsistent.

Davant d'aquesta situació que ens afecta a tots, és fàcil adoptar una actitud de crítica i de lamentació. Podem enyorar temps passats que suposadament eren millors, si bé sovint són imaginaris i irreals, i en realitat no han existit mai (un fenomen que el mateix Bauman analitza molt bé a *Retrotopia*, la darrera obra que va escriure abans de la seva mort). Tanmateix, un plantejament

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

negatiu com aquest no farà canviar la realitat en la qual vivim.

Torralba fa bé de reivindicar els valors sòlids de la nostra tradició grecoromana i cristiana. Són els que han marcat la història dels nostres pobles i els que han configurat la identitat que ens caracteritza encara avui. La qüestió és com viure'ls en un context nou, tan diferent d'aquell en el qual van néixer i es van transmetre. Ens cal capacitat de renovació i d'adaptació per no perdre tants elements positius de la nostra cultura que han produït progressos extraordinaris en la vida de la humanitat. No hem de permetre que paraules i actituds tan importants com *compromís*, *llibertat*, *amistat* o *solidaritat*, entre moltes altres, siguin bandejades de la vida quotidiana o es visquin de forma banal i superficial.

LA SAL DE LA TERRA

A favor de la dignitat humana

Joanne Chiedi, inspectora general del Departament de Salut i Serveis Socials, va visitar gairebé 9.000 nens dels 12.400 detinguts. Va redactar un contundent informe on afirma: «Els nens separats dels pares senten més por, sentiments d'abandonament i estrès posttraumàtic que els que es queden amb

ells.» També recomana que els nens tinguin accés a assistència mèdica de salut mental i que es redueixi el temps d'estada en aquests centres de detenció.

«Aquestes mesures dràstiques no proporcionen solucions als fracassos del nostre sistema d'immigració. Representen violacions de la dignitat humana i s'oposen a tots els ensenyaments religiosos, així com la crida sagrada a tenir cura de les persones més vulnerables», va dir l'arquebisbe Joseph Tobin, de Newark.

Només lluitant a favor de la dignitat humana a les fronteres d'entrada als Estats Units, i a les d'accés a la Unió Europea, podem albirar aquell altre món més just i digne.

Catòlics als Estats Units segueixen manifestant-se contra la separació de nens dels pares

UN NOU LLINDAR

Una mà amiga estesa a tothom

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Ens omple de goig descobrir de quina part es posa Déu i a qui estén la seva mà amiga, encara que es tracti d'una persona corrupta i pateixi el rebuig social. Sabem que el Senyor sosté els qui estan a punt de caure, i els qui han ensopogat, ell els redreça. No es tracta només d'altruisme, és entendre bé la invitació que fa Jesús a una persona que pateix la marginació social per la seva corrupció econòmica i col·laboracionisme polític. Jesús no té cap problema per apropar-se a aquest tipus de persones, fins al punt d'«invitar-se» a la seva pròpia casa.

Estem davant d'una pedagogia original que ens reorienta des de l'amor i, amb ell, des de la invitació a un canvi de vida que serà saludable per a tota la persona. Per part nostra, cal accedir, doncs, amb tota confiança a aquesta proposta de Déu, que s'apropa perquè estima tot allò que existeix i no abomina res d'allò que ha creat. La invitació és a conèixer que la seva proximitat i l'encontre amb ell a través de Jesús pot donar a la meua vida un nou horitzó i una orientació decisiva. Mentrestant, si deixem que Jesús entri a casa nostra, ens dona l'oportunitat de viure honradament, fent del nostre treball

El seguiment de Jesús comporta fer el bé a tots, especialment als més pobres

un mitjà de santificació i una font de caritat envers els més pobres.

A l'Evangeli llegim que un tal Zaqueu, després d'acollir Jesús a casa seva, reconeix la situació de pecat en què ha conviscut i recupera la llibertat. Col·laboracionista amb els qui oprimeixen el seu poble i corrupte en els seus negocis, ara algú li ha ofert una mà amiga i s'ha deixat invitar, algú que amb la seva sola presència l'ha interpellat sobre la seva conducta i li ha demanat honradesa i transparència. Tot venent el seu egoisme, ha passat d'acaparar béns per a ell a obrir el cor a Déu i als altres, ha començat una vida radicalment nova i confessa: «Senyor, ara mateix dono als pobres la meitat dels meus béns, i a tots els qui he defraudat, els restitueixo quatre vegades més.»

El seguiment de Jesús comporta fer el bé a tots, especialment als més pobres. Jesús demana al creient que s'enriqueixi als ulls de Déu. La seva presència ens renova interiorment, ens dona un cor nou, capaç de la millor acollida i, des d'una actitud humil, ens fa dir en el moment de rebre'l: Senyor, no soc digne que entreu a casa meua, digueu-ho només de paraula, i serà salva la meua ànima!

El cant litúrgic, aliment de fe

Els cors i corals ploriferen a les esglésies catalanes per animar les celebracions litúrgiques

Marc Castañé

A banda de la seva funció litúrgica, el cor de cambra Francesc Valls també ofereix diversos concerts durant l'any.

PERE LLUÍS BIOSCA
«Treballem perquè la litúrgia surti sempre reforçada. Volem que tot el que fem tingui sentit litúrgicament»

El cant litúrgic és una eina que l'Església ha fet servir des dels seus inicis per afavorir la participació del poble a les celebracions litúrgiques. Es va començar a utilitzar ja durant l'època romana gràcies a la influència jueva de les sinagogues, va continuar amb l'aparició del cant gregorià, i finalment es va consolidar amb la reforma litúrgica del Concili Vaticà II, que va fomentar la participació del poble i la va afavorir traduint els textos llatins a les llengües vernacles. En el cas de Catalunya, per exemple, la litúrgia va passar a poder-se resar en català, i això va promoure la creació de noves melodies, més polifòniques i allunyades del cant gregorià. Aquest canvi va suposar un abans i un després a les celebracions, que van adoptar el cant com un dels seus eixos vertebradors.

Malauradament, la falta i l'envelliment de feligresia que pateixen algunes parròquies ha fet que els darrers anys la música anés perdent progressivament el seu protagonisme, fins al punt que en algunes misses fos gairebé inexistent. Per fer front a aquesta situació, moltes parròquies de Catalunya han pres la iniciativa de crear les seves pròpies corals i de comptar amb animadors del cant. Ja sigui de la mà de professionals de la música o de persones sense tanta formació musical, aquests cors animen

les celebracions litúrgiques, i a poc a poc recuperen l'esperit i la importància del cant litúrgic.

El Cor Francesc Valls, un cas singular

Un dels millors exemples que tenim a Catalunya per entendre com funciona un cor format estrictament per professionals el trobem en el Cor Francesc Valls, que va ser fundat el 2003 de la mà de Mn. Josep Anton Arenas perquè participés a les misses conventuals de la catedral de Barcelona. Als seus inicis, aquest grup format per una plantilla de vuit cantants fixes i vint que es van rellevant durant l'any només cantava a les misses més solemnes. No obstant, la seva gran labor durant aquests 16 anys va fer que augmentés les seves actuacions progressivament, i a l'actualitat no només canta cada cap de setmana a la catedral, sinó que també participa cada dissabte i cada diumenge a la missa que es fa a la basílica de la Sagrada Família.

El principal encarregat de gestionar aquest gran volum d'activitat al qual ha de fer front el cor actualment és Pere Lluís Biosca, el seu director, que explica per què es va prendre la decisió de comptar amb un cor

on tots els seus membres fossin músics professionals: «Fem 200 misses l'any, i per tant necessitem gent àgil, que llegeixi ràpid les partitures i que s'adapti al repertori, que canvia cada setmana.» El canvi de repertori és una de les característiques principals del cor, que s'adapta a les peces musicals de les celebracions en les quals participa, un fet que, com exposa el mateix director, el converteix en un cor únic a Europa: «A cada missa cantem estrictament els textos i la música que marca el temps litúrgic, com es feia antigament. A Europa només hi ha dos o tres cors que cantin un repertori diferent cada setmana com ho fem nosaltres.»

Aquesta singularitat i la qualitat dels professionals que formen el Cor Francisc Valls fan que l'esforç econòmic del Capítol de la Catedral per mantenir-lo es vegi recompensat cada setmana amb un resultat que va més enllà de la música: «Treballem perquè la litúrgia surti sempre reforçada, perquè no volem oferir només música, sinó que volem que tot el que fem tingui sentit litúrgicament», manifesta Bisca.

Cors amateurs amb un professional al capdavant: l'exemple de Tortosa i Tarragona

Si bé el Cor Francisc Valls demostra que comptar amb un cor litúrgic professional pot ser molt beneficiós per a les esglésies, la realitat és que la majoria de cors litúrgics de Catalunya estan formats per persones que no es dediquen a la música. Cors amateurs com els de les catedrals de Tortosa i Tarragona, dirigits per persones amb alts coneixements musicals, proven que no sempre és necessari comptar amb professionals per animar les celebracions.

Joan Ernest Redó, director de tres corals que canten a les parròquies tortosines de Camarles, Ferreries i a la mateixa catedral de Tortosa, respectivament, coneix ben de prop aquesta situació. Com explica Redó, la clau rau a poder trobar gent amb il·lusió i ganes de participar-hi: «Treballo amb persones que no són professionals però que posen moltíssim interès, molta alegria i molta il·lusió. És un goig treballar amb ells.»

Mn. Miquel Barbarà, a la dreta, dirigint els cants durant una celebració a la catedral de Tarragona l'any 2015.

Dels tres cors que dirigeix actualment, el de Camarles el va iniciar ell mateix el 2004, després de jubilar-se com a professor de piano, i per petició dels mateixos cantants. Posteriorment, el 2013, va crear el de Tortosa, i l'any passat el de Ferreries, que es va fer amb el mateix objectiu que els anteriors: «Volem que la gent s'animi i canti a l'església, perquè la majoria són grans i els costa molt. És vital que tothom pugui participar; una eucaristia sense música i sense cant no atreu la gent. El cant ajuda a viure la missa més profundament.»

Pel que fa a la preparació dels tres cors, Redó és l'encarregat de dirigir també els assajos, que es fan dues vegades a la setmana i tenen una durada aproximada de dues hores. La seva experiència com a professor de piano i la seva formació al Conservatori de València l'ajuden a l'hora de donar els consells adequats a tots els can-

JOAN ERNEST REDÓ
«Una eucaristia sense música i sense cant no atreu la gent. El cant ajuda a viure la missa més profundament»

MIQUEL BARBARÀ
«Volem cantar la litúrgia, que és molt diferent de cantar durant la litúrgia»

tors, que tot i ser amateurs participen un cop l'any a la missa que retransmet televisió espanyola a Catalunya cada diumenge, i fins i tot han fet concerts a llocs tan emblemàtics com Montserrat o la basílica de Sant Pere del Vaticà.

Un cas molt semblant al de Tortosa es viu a la catedral de Tarragona, on des de fa 30 anys Mn. Miquel Barbarà va crear una *Schola cantorum* perquè cantés cada diumenge i animés així la missa conventual. El cor va néixer de la necessitat del mateix Mn. Barbarà: «Al principi jo feia de tot, feia de director, de cantant, de poble, i fins i tot de cor. Era urgent buscar la col·laboració de més gent.» Una vegada va proposar la creació d'un cor, la resposta per part de la feligresia va ser immediata: «No va caldre fer-ne propaganda, quan van conèixer la idea molts van venir per col·laborar-hi.» Tanta va ser la resposta que avui, 30 anys més tard, aquesta Sc-

hola cantorum que va iniciar Mn. Barbarà abraça fins a tres cors diferents: un d'adult format per més de 90 cantors, un de joves, que el formen més de 20, i un de nens, que també supera la xifra dels 20. D'altra banda, poc temps després de la creació del cor s'hi va sumar també el d'una orquestra, que es va fer principalment per ajudar a reforçar l'afinació dels cantants. En total, a Tarragona cada setmana més de 150 persones es reuneixen per assajar els cants litúrgics de la missa de diumenge a la catedral, que compta sempre amb la participació mínima d'un dels tres cors, segons la celebració.

La funció principal d'aquests cors és la mateixa que a Tortosa, és a dir, animar la litúrgia: «Nosaltres no treiem mai el protagonisme a l'assemblea, sinó que el que procurem és animar-la. Volem cantar la litúrgia, que és molt diferent de cantar durant la litúrgia», explica el mateix Mn. Barbarà. El resultat, a més, no podria haver estat més positiu, ja que la participació a les misses de la catedral ha augmentat des de l'aparició dels cors, i els feligresos valoren molt positivament les seves actuacions: «La gent de Tarragona ens aprecia, així ho manifesten i ens ho expliquen. Estem contents tant nosaltres com l'assemblea.»

Les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia, essencials

Si bé la majoria dels cors de Catalunya s'han creat per la necessitat d'animar el cant durant la litúrgia, hi ha una figura sense la qual no podríem entendre la participació musical del poble a les misses: els animadors de cant per a la litúrgia.

Aquests animadors, que exerceixen la funció de dirigir l'assemblea durant les celebracions, en moltes ocasions són els mateixos directors dels cors de les esglésies, com és el cas de Joan Ernest Redó, que compagina la tasca com a director amb la d'animador a la catedral de Tortosa.

Tant la seva formació com la de la majoria dels animadors del cant es basa principalment en les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia que es fan cada any a Montserrat, un espai que

El cap de setmana del 19 i 20 d'octubre els participants de la Trobada d'Animadors de Cant per a la Litúrgia es van reunir a la parròquia de Núria de Barcelona.

els serveix per compartir anhels, preocupacions i projectes pel que fa al cant a la litúrgia; alhora que també ajuda a propiciar la creació de nous mètodes i pràctiques que afavoreixin la participació del poble a les misses.

La benedictina Natàlia Aldana, membre de la comissió organitzadora, és una de les encarregades de preparar aquestes trobades. Com explica, la formació dels animadors és essencial per aconseguir celebracions més vives: «El fet que la gent pugui participar cantant els ajuda a expressar allò que senten. La música ajuda a vehicular la pregària, i perquè la gent canti es necessita que tot estigui ben preparat i organitzat.»

Per tal d'assessorar i formar tots els animadors del cant que cada any s'apunten a les trobades, l'organització les divideix en tres edicions que duren una setmana. El treball que es fa a cada sessió inclou molts aspectes, que van més enllà de la simple direcció: «Ensenyem estudi de repertori, direcció musical, tècniques vocals, i finalment també hi ha un aspecte formatiu a nivell teològic, litúrgic i bíblic», exposa Aldana. El perfil dels participants és molt ampli, i va

des de persones amb estudis musicals fins a feligresos que parteixen de zero musicalment parlant, però que s'estimen la parròquia i la litúrgia i volen que la gent hi participi més. Per participar a les trobades no s'exigeix un nivell mínim, i això fa que cada any s'hi reuneixi un ventall molt ampli de persones: «Millor si saps llegir la música de les partitures, però no exigim res. Igualment passa amb les edats, ens ve des de gent molt jove fins a gent més gran.»

Pel que fa als animadors que també dirigeixen un cor, la mateixa Natàlia Aldana explica que el més important és que entenguin quina és la seva funció: «El cor ajuda, però mai no ha de suplir la funció de l'assemblea. El cor ha de servir per engrescar i per ajudar, ja que la celebració litúrgica no és un concert, tot el poble hi ha de poder participar.»

La importància que tenen aquestes trobades en el cant litúrgic a Catalunya es veurà reflectida l'any vinent, quan es complirà el 50è aniversari del seu inici. La commemoració d'aquesta fita se celebrarà l'estiu vinent amb una sèrie d'actes que encara no s'han fet públics.

NATÀLIA ALDANA
«El cor ajuda, però mai no ha de suplir la funció de l'assemblea»

Vida eclesial

Aquesta setmana els pares sinodals ens acosten a l'Amazònia, coneixem un jove matrimoni missioner, Mn. Rafael Serra ens parla de la pregària i reflexionem sobre els reptes d'Europa

L'exhortació apostòlica del Papa s'espera per al gener vinent

Pares sinodals: missatgers de l'Amazones

JUAN DAVID ESCORCIA
Enviat especial

La invitació del papa Francesc al llarg de tres setmanes a la Ciutat del Vaticà per a 185 pares sinodals, 16 representants dels pobles indígenes i 83 experts, no únicament deixa un extens coneixement de la regió Panamazònica, sinó que també és un reflex dels encerts i desafiaments que afronta l'Església catòlica de cara al futur.

Minuts anteriors al repic de les campanes que provenen de la basílica de Sant Pere a la Ciutat del Vaticà, ingressaven a l'assemblea sinodal els participants elegits pel papa Francesc per acompanyar les reunions diàries que buscaven nous camins per a l'Església catòlica a la regió Panamazònica. En arribar-hi, el Summe Pontífex sol saludar el personal del Vaticà que l'observa amb admiració.

Al llarg de tots els dies del Sínode, Francesc s'ha mostrat engrescat amb la reunió que ha presidit. Fins i tot fonts properes a aquesta revista han assenyalat que va fer una petició especial a tot l'equip sinodal que l'acompanyava: «No perdem el sentit de l'humor ni l'alegria de formar part d'aquest moment.»

Un cop a l'aula de Sant Pere, les sessions i els pares sinodals s'organitzaven per grups de treball o cercles menors. El Papa els havia sol·licitat que exposessin la situació de l'Amazònia en intervencions itinerants d'un màxim de cinc minuts de durada. Cada dia i segons les temàtiques, els grups estructuraven documents que, al final de la segona setmana del Sínode, esdevien relatories de les intervencions, que eren seguides amb atenció i que constitueixen el principal instrument perquè el Sant Pare defineixi la seva

El Sínode Panamazònic ha suposat l'exercici de diàleg i representativitat més important realitzat mai entre els pobles indígenes i l'Església catòlica

exhortació apostòlica, que s'espera per al gener vinent.

Varietat de temàtiques

El capellà Dario Bossi, relator d'un dels dotze grups del Sínode, indica que els temes han estat variats i que en bona part no han sortit a la premsa. Segons el relator, «el Sínode Panamazònic, entre altres temes no mediàtics, ha dialogat sobre la necessitat dels capellans d'entrar a les comunitats indígenes desprovistos de qualsevol concepte espiritual perquè, d'aquesta manera, ens sigui possible escoltar els pobles indígenes i trobar-hi la presència de Déu.»

Un repte que, sense cap dubte, parla de la renovació que l'Església catòlica busca en el seu camí d'evangelització a l'Amazones. Alhora, els continus informes dels pares sinodals en les trobades amb la premsa han tingut com a denominador comú conceptes com «Església companya dels pobles indígenes» i la «força política de l'Església catòlica» en l'agenda global per mitjà de la qual volen incidir en benefici dels pobles originaris.

Una imatge de l'aula sinodal.

El bisbe sinodal Alfredo Viscarra Mori (Perú) va exposar diversos dels temes i les propostes que van ser presentats a l'Assemblea. El bisbe hi va destacar la creació de l'Observatori de l'Església catòlica per a afers socioambientals i l'establiment de xarxes internacionals que permetin visibilitzar les violacions de drets humans als pobles indígenes. Temes com l'accés de la dona al diaconat i la celebració de l'eucaristia a càrrec dels mateixos pobles indígenes s'han inclòs en el document final.

El Sínode Panamazònic ha suposat l'exercici de diàleg i representativitat més important realitzat mai entre els pobles indígenes i l'Església catòlica. Els primers asseguren que la majoria dels seus pobles reconeixen l'espiritualitat que prové de la fe catòlica i estan d'acord a continuar incorporant-la en el més pregon de la seva saviesa ancestral. Per la seva part, la institució catòlica busca reinventar-se amb l'objectiu, entre d'altres, de passar d'una pastoral de visita a una de presència, segons indica Alfredo Ferro, pare sinodal i coordinador del servei Jesuïta Panamazònic.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

El decàleg de la felicitat

Una vegada van preguntar al Papa quins eren els principis de la felicitat, segons la seva opinió. Tot improvisant va resumir en deu punts essencials el que podríem considerar la «recepta» de la felicitat:

- vivi i deixeu viure
- doneu-vos i dediqueu-vos als altres
- moveu-vos de manera encalmada
- jugueu amb els fills, nets, nebots
- compartiu els diumenges amb la família
- ajudeu els joves a aconseguir feina
- tingueu cura i respecte per la naturalesa
- oblideu-vos de seguida de tot el que sigui negatiu
- respecteu els qui pensen diferent
- busqueu activament la pau

Totes aquestes recomanacions són consells que afecten les persones individuals, les famílies, les comunitats religioses. N'hi ha per a tots. Tota persona, sigui quina sigui la seva vida, hi pot trobar punts de referència per aconseguir la pròpia felicitat i la dels que estan més a prop seu. Sempre hi ha un «beneficiari» dels esforços que fem per assolir la felicitat. De fet, segons la filosofia de Jorge Bergoglio, procurar el benestar dels altres és la manera més directa d'aconseguir la pròpia felicitat.

Una cosa sobresurt d'aquest decàleg: no hi ha cap punt que sigui inassolible o teòric; tot és a l'abast de la mà; tot és a ras de terra i d'alguna manera susceptible de ser traduït a la pràctica.

Sant Feliu de Llobregat

L'Andrea i l'Oriol col·laboraran durant dos anys en un projecte educatiu a Hondures

Compromís missioner d'un jove matrimoni

CARME MUNTÉ
Sant Feliu de Llobregat

El servei i la gratuïtat són valors que han marcat des de l'inici la vida com a parella d'Andrea Malagarri-ga i Oriol Martínez, de 27 i 29 anys respectivament. Es van conèixer quan eren catequistes de la parròquia i catedral de Sant Llorenç del bisbat de Sant Feliu de Llobregat i ja després de casats, residint a Barcelona, han format part de la comunitat Espai Ignasià dels jesuïtes. Ara es disposen a fer un pas més enllà: ser família missionera.

«Abans de casar-nos ja compartíem la inquietud missionera», explica l'Andrea, «però quan vam sentir la crida va ser durant una Pasqua Jove de Claver, a Raimat, que es va celebrar amb el lema "En ruta" i amb l'himne "La nostra casa és el món"». També ha influït en la seva decisió l'experiència d'altres matrimonis joves missioners, especialment el Roger Marco i la Maria Palau, ell del bisbat de Sant Feliu i ella del de Tortosa, que van passar tres anys a la República Dominicana.

Però l'element realment decisiu ha estat la reflexió sobre quin tipus de família volen construir. Es van casar el 15 de juliol del 2017, fa més de dos anys, i han sentit la necessitat de posar en pràctica els autèntics valors del cristianisme. «Ser cristià a casa nostra és viure constantment a contracorrent, i nosaltres sentíem la necessitat de

«El que realment ens fa vibrar és compartir espais de servei i gratuïtat i, en aquest sentit, intuïm que en l'experiència missionera ho viurem de forma radical»

tenir l'experiència de l'austeritat i la gratuïtat en un entorn de sud», explica l'Oriol. «El que realment ens fa vibrar és compartir espais de servei i gratuïtat i, en aquest sentit, intuïm que en l'experiència missionera ho viurem de forma radical.»

Després de nou mesos de formació a través de VOLPA (Voluntariat Pedro Arrupe) i d'un procés de discerniment, van acabar acollint el seu destí missioner: passaran dos anys a Hondures participant en un projecte de l'associació ACOES (Associació Col·laboració i Esforç), fundada el 1993 pel capellà espanyol Patricio Larrosa per ajudar els joves hondurenys. En concret, el jove matrimoni català viurà en una de les catorze cases Populorum que l'associació té repartides arreu d'Hondures per afavorir la continuïtat escolar dels joves.

En concret, la casa Populorum

on residiran està ubicada a la ciutat de Copan. És una casa-residència per a setze noies d'entre 16 i 20 anys de poblacions rurals que hi viuen amb beques per poder estudiar l'ensenyament secundari. Un dels aspectes interessants de les cases Populorum és que són autogestionades pels mateixos joves que hi viuen, fent realitat la consigna del fundador: «Ningú no és prou pobre com per no tenir res per compartir.» Per tant, la seva tasca no serà de gestió ordinària, perquè això ho fan les estudiants, sinó la d'acompanyar-les i empoderar-les i, sobretot, ser testimoni com a matrimoni d'amor i respecte mutu.

Deixar la feina, una fase més del despreniment

Els dies previs a l'inici del viatge, previst per al 17 d'octubre, ha estat

L'Oriol i l'Andrea es van casar el 15 de juliol del 2017.

un temps de despreniment del que ha configurat la seva vida fins ara. Han hagut de deixar el pis on vivien de lloguer i, per tant, han hagut d'embalar i desmar totes les seves possessions.

Però sens dubte que una de les decisions més importants ha estat la de deixar la feina. «Des dels 22 anys, quan vaig acabar la carrera d'Administració i Direcció d'Empreses, he treballat en l'empresa privada», explica l'Oriol. L'Andrea, mestra d'Educació Infantil a l'Escola Nostra Senyora de Lurdes de Barcelona, ha demanat una excèdencia voluntària. «L'important», expliquen, «és que tenim la tranquil·litat absoluta que hem donat el millor que hem pogut a la feina i creiem que estan contents amb nosaltres».

Per a l'Andrea i l'Oriol, l'acompanyament dels familiars i de la comunitat parroquial ha estat fonamental en la decisió d'esdevenir família missionera. «Ha estat un procés personal d'acceptació i acollida del projecte», comenta l'Oriol.

Per això va ser molt important la celebració d'enviament missioner celebrada el 29 de setembre a la catedral de Sant Feliu, i presidida pel bisbe Agustí Cortés. «La celebració va ser molt maca i ens vam sentir molt acompanyats per la comunitat parroquial i diocesana, pels amics i familiars», expliquen. Un acompanyament que el sentiran proper durant els dos anys que passaran a Hondures.

Els podeu seguir al blog conlospiesdebarro.wordpress.com

+ CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

ANÀLISI

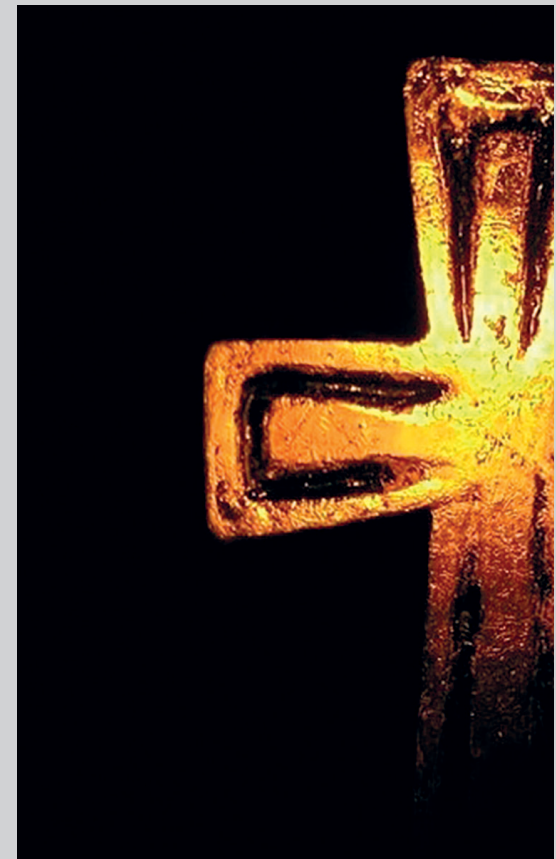
L'essència de la pregària cristiana

RAFAEL SERRA ABELLÀ
Delegat de Litúrgia de
l'arquebisbat de Tarragona

«El Senyor Jesús quan ensenyà el Parenostre, no ens recomanà que empréssim abans tècniques de meditació, sinó que diguéssim simplement “Pare”»

La Comissió episcopal de la CEE per a la Doctrina de la Fe ha difós un document titulat *Orientacions doctrinals sobre la pregària cristiana*. És un bell ensenyament sobre la pregària cristiana i, al mateix temps, un toc d'atenció sobre certes formes mistificades de pregària que s'introdueixen actualment en ambients i escoles d'espiritualitat. Sobretot les que practiquen mètodes de pregària amb analogia amb el zen. Tant que en certs ambients ja es parla del «budisme zen cristià». És un tema delicat i que en si mateix mereix respecte perquè s'hi juguen elements del diàleg interreligiós. El cristianisme, almenys teòricament, no s'ha presentat davant de les grans tradicions religioses com si fossin globalment falses; aquestes, des de la doctrina de sant Ireneu, tenen «llavors de la veritat». Els falta com a plenitud la Veritat de Crist i això justifica la *missio ad gentes*, com a manament del Senyor.

La qüestió és la pregunta: què cerca la pregària cristiana? Naturalment no és un mètode d'autoajuda, per pacificar la persona, alliberar-la de pensaments negatius i retrobar el propi jo real, portant-la a una mena de nirvana, aconseguint-ho amb la repetició

d'un mantra i amb el control del pensament fins a l'acceptació de la realitat, cercant l'absència del sofriment. Això no és pregària cristiana, és un cercle tancat en un mateix.

La pregària cristiana, fins i tot la mística, no té res a veure amb tot això. La pregària cristiana brolla de l'inhabitació de la Trinitat en el just (fills en el Fill en l'amor de l'Esperit Sant) i té com objecte la contemplació de la humanitat de Crist). Per això també el Verb també s'encarnà.

Els cristians per pregar no necessiten gaires preàmbuls. El Senyor Jesús quan ensenyà el Parenostre no ens recomanà que abans haguéssim d'emprar tècniques de meditació, sinó que diguéssim simplement «Pare» (*Abbà estimat*). Els cristians portem l'Esperit del Senyor. Déu per essència i gràcia està unit a la persona, i la pregària és retrobar dins nostre aquesta unió en Déu. Una unió que per part seva sempre hi és: «Tu estaves en mi, Senyor, però jo no estava en tu» (cf. *Confessions* 7,27, de sant Agustí)

No es necessiten gaires tècniques per aprendre a pregar (altrament ni els infants ni els pecadors podrien pregar), simplement es necessita humilitat i voluntat de

pregar, oferint al Senyor una pregària humil i pobra (Lc 11,1-4). L'oració en si mateixa consola, dona pau, es regala a Déu Trinitat perquè en la comunió dels sants la faci fructificar allí on ell vulgui. La pregària cristiana és eclesial i mai és alienadora; pregar és exercir la fe, l'esperança i la caritat. El rostre de Crist contemplat en la pregària porta sempre a la donació als altres, fins a la creu. L'oració cristiana és diàleg, comunió, sortida de si cap a l'Infinit i alhora cap als altres.

L'espiritualitat occidental cristiana es pot confondre a l'Àsia en formes gnòstiques. Per què hem d'anar a les religions orientals i no descobrim la tradició espiritual i mística de l'Església? Per exemple, el pas de la meditació a la pregària infusa o de quietud, que tard o d'hora arriba, si un aprèn a pregar humilment i vol que la pregària sigui el centre de la seva vida.

També és una llàstima que els bisbes de la Comissió Episcopal de la fe oblidin i no esmentin per a res la Pregària del cor, amb tota la tradició de l'hesicasm cristian, de l'espiritualitat de les santes Esglésies ortodoxes, com a patrimoni comú de l'Església encara indivisa.

25
anys

Ràdio Estel

25 anys amb tu

Cada dimecres a les 20 h, parlem d'educació

L'hora del pati

SEGUEIX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play

Bèlgica

Una família de pobles: projecte espiritual des del cristianisme per revitalitzar Europa

Els jesuïtes promouen un debat sobre els reptes europeus a llarg termini

DUVÁN HERNÁN LÓPEZ
Namur

La Pairelle, un centre d'espiritualitat ignasià ubicat a Namur, a pocs quilòmetres de Brussel·les, va acollir les jornades de reflexió «Europa i els reptes mundials a llarg termini» convocades pel grup Passió per Europa. Aquest espai és l'epicentre d'una intensa agenda d'activitats dels laics de la regió, on els afers de la Unió Europea ressonen amb facilitat. L'esdeveniment va tenir lloc del 13 al 15 de setembre sota l'auspici del Centre Europeu de Formació Jesuïta (JESC).

La reunió, que va aplegar més de 40 persones, es proposava conèixer, debatre i influir sobre el projecte europeu, la seva missió i la seva visió. La jornada introductòria va comptar amb Pierre Defraigne, director executiu de la Fundació «Madariaga-College of Europe», el qual va il·lustrar la feblesa de la UE per l'absència de mecanismes polítics que en garanteixen la governabilitat i la sobirania, mentre, paradoxalment, afers com la crisi climàtica o la migració exigeixen una cohesió i organització social robusta.

La trobada es va desenvolupar amb una metodologia que integrava, d'una banda, el tractament de temes intel·lectuals de la mà de ponents especialitzats i, de l'altra, un procés espiritual per al discerniment individual i col·lectiu davant d'aquests temes. Després de cada plafó d'experts seguia una sessió grupal, en què es compartien aportacions al voltant d'unes preguntes orientadores. Aquests grups estaven sempre conformats de la mateixa manera, la qual cosa va permetre passar d'un diàleg inicial molt tímid a un espai de confiança, on s'exposava obertament l'opinió de cadascú. Certament,

Un dels reptes europeus destacats és la migració del model econòmic actual cap a un de més just i menys depredador

el grup va ser més que un espai de treball, un espai de convivència.

Va destacar el recital a càrrec del pianista franco-belga Maxence Pilchen, que va aconseguir transmetre millor que qualsevol conferència la riquesa cultural d'Europa, mitjançant la interpretació d'obres de Franz Schubert, Chopin, Liszt, Debussy i el sacerdot català i compositor Antoni Soler.

Al final de les jornades el jesuïta Peter Rozic, director general del JESC, i Botond Feledy, secretari per al lideratge del JESC, van sintetitzar-ne les principals aportacions. Hi ha reptes que semblen clars: la restauració del *demos* des del projecte europeu, la multipolaritat de les relacions internacionals, la migració del model econòmic actual cap a un de més just i menys depredador, el posicionament d'Europa amb un lideratge per l'humanisme en l'àmbit global. Quin és el paper del cristianisme en tot això?

El cristianisme davant dels reptes europeus

El papa Francesc ofereix a Europa un missatge ple de contingut per

Martin Maier, de Passió per Europa, i al seu costat, Victoria Martín de la Torre, Henning Vom Stein i Klaus Buchner, a la capella de la Resurrecció de La Grande Maison, La Pairelle.

abordar els reptes que s'assenyalen des de La Pairelle. «Europa és una família de pobles», així ho va dir el Sant Pare en el seu discurs davant del Parlament Europeu, el novembre del 2014. D'aquesta manera sol·licita que a Europa es visibilitzi lliurement el propi rostre i la pròpia creativitat, en l'àmbit particular i

Martin Maier, Botond Feledy i Peter Rozic (de dreta a esquerra), durant la sessió de cloenda de la trobada.

com a poble. A aquestes peculiaritats els atribueix Francesc l'autèntica riquesa d'Europa.

No es tracta només de paraules emotives sense implicacions davant de l'actualitat. Les friccions socials que s'intensifiquen en aquests temps, per exemple al voltant de la qüestió catalana, tenen criteris per a la seva valoració des d'aquesta mirada. El Papa adverteix que «una concepció uniformadora de la globalitat danya la vitalitat del sistema democràtic, i afebleix el contrast ric, fecund i constructiu». El que és propi de la diferència.

El Papa dimensiona per a Europa un repte històric: «Mantenir viva la realitat de les democràcies... i evitar que la seva força real —força política expressiva dels pobles— sigui desplaçada davant de les pressions d'interessos que les fan més febles i les transformen en sistemes uniformadors de poder financer al servei d'imperis desconeguts.» De nou resulta il·lustratiu valorar el que passa des d'aquesta mirada, per exemple, a Amèrica Llatina (Xile, l'Argentina, el Perú, Veneçuela o l'Equador).

Sembla insostenible resoldre els problemes de la convulsió social asfixiant la mobilització ciutadana i sembrant en el cor de la ciutadania la por.

La família més enllà d'un recurs metafòric és, per a Francesc, un projecte antropològic que exposa la integració en la diversitat, la cura mútua, la confiança, la germanor, la tolerància, la construcció del futur i la dignificació del passat. Espai de companyia i esperança per a les noves generacions i les que culminen el seu cycle vital.

Juntament amb la família hi ha les institucions educatives: escoles i universitats. Per això, a La Pairelle es va plantejar la necessitat d'estructurar estratègies pedagògiques per vitalitzar l'esperit d'Europa, desfer la por, conrear el civisme, la consciència i la responsabilitat.

Des del cristianisme s'entreu per a Europa un horitzó desafiador però esperançador. Reperent les frases de Francesc al Parlament Europeu: «Una Europa que gira al voltant de la sacralitat de la persona humana, una Europa protagonista que mira, defensa i tutela l'ésser humà..., preciós punt de referència per a tota la humanitat».

SABER ESCOLTAR

La lluita invisible

El teòleg rus Paul Evdokimov va escriure el llibre *Las edades de la vida espiritual* (Ed. Sígueme). Es refereix a la vida interior. Diu que és un combat sense parar que anomena «la lluita invisible». Tota parada es converteix en un retrocés. Es tracta d'acollir els dons de l'Esperit Sant, el qual invoquem demanant-li la purificació del cor i també que vingui i habiti en nosaltres.

«Conèixer-te a tu mateix» és fonamental, perquè no es pot conèixer Déu si un mateix no es coneix prèviament. Caldria, fent una comparança, realitzar el descens com en un escafandre ascètic, per explorar quins fantasmes tenim al nostre interior i descobrir que posem una voluntat pervertida i la mort anticipada. Tenim una deficiència material irremeiable.

P-J YNARAJA
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Els que vam viure la guerra civil i la postguerra vam tenir una infantesa i un inici a la pubertat plena de temors, d'ignoràncies i de dubtes pel que fa a la sexualitat. Els adults ens tractaven de corrompre, sense ser-ne conscients. Ni ells, ni nosaltres estàvem satisfets.

Un dia, un ganàpia deia: «He llegit un llibre que ho explica tot i és d'un capellà.» «És que ens ho haurien d'explicar tot», va dir un altre. Vaig sentir el desconcert i la insatisfacció de tots. No era aliè al problema, però m'apassionaven moltes altres coses i em disminuïen l'angoixa. Aleshores em vaig proposar i li vaig dir a Déu: «Quan sigui gran, ajudaré els nois de la meua edat a ser feliços.»

Sempre he pensat que va ser en aquest moment quan el Senyor va

Tanmateix, el Senyor ha mort per nosaltres. No és bo allargar excessivament aquest punt de la voluntat per evitar complaença en el dolor o en la desesperació.

L'autor recorda que el pecat mai no és objecte de contemplació, sinó que la nostra mirada s'ha d'adreçar a allò que el cobreix: la gràcia. Sí que cal demanar la misericòrdia.

El teòleg recorda «L'escala paradisiaca» de sant Joan Clímac, on es descriuen els graons que van cap a la santedat. Al final de l'escala, hi ha la caritat. Tot suposa l'amor del Crucificat.

El canvi total (*la metanoia*) és el punt de partença de la vida espiritual i requereix la humilitat. Sant Antoni gemegava: «Qui es podrà escapar? Una veu li va respondre: la humilitat.» La humilitat significa tro-

JOAN GUITERAS I VILANOVA
Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

bar-se exactament en el propi lloc: «Qui ha conegut la seva autèntica mesura, posseeix la perfecta humilitat.» Recorda Joan Baptista i la Verge, els quals minven per tal que el veritable Espòs i Mestre creixi.

Déu busca en els homes una verdadera conformitat. Amb la seva mort va transformar tots els valors celestials. El Pantocràtor es converteix en el Filantrop, el Rei en el Servent crucificat. La humilitat posa l'eix de l'ésser humà en Déu.

Donat el magnífic to de l'escrit he recorregut gairebé a una cita bastant literal de les dites d'Evdokimov.

No es pot conèixer Déu si un mateix no es coneix prèviament

A PROPÒSIT DE...

Valors (5)

aprofitar per sembrar la llavor del que, acabat el batxillerat, el dels set cursos, va ser la meua vocació sacerdotal. Mentrestant vaig conèixer algunes noies, hi vaig parlar i em vaig alegrar de la seva simpatia, estima i amor. Me'n vaig enamorar sincerament d'acord amb la meua edat. Vaig descobrir l'escoltisme i m'hi vaig apuntar, aleshores estava impregnat dels sentiments de germandat, tan propis de la postguerra de la Segona Guerra Mundial. Totes dues coses, comprometre'm en la vida i estimar, van enriquir aquesta etapa de la vida.

Vaig entrar al Seminari conscient dels meus compromisos. Sempre

---

Sempre vaig voler ajudar, aquesta va ser la meua vocació

vaig voler ajudar, aquesta va ser la meua vocació, sense menystenir la renúncia que suposava.

Com que no m'he submergit mai dins de l'escalafó del clergat, he estat lliure per a la fidelitat a la crida i, sense haver rebut mai cap encàrrec, Déu m'ha donat l'oportunitat de ser-hi lleial. Déu ens ha posat al món per ser feliços, com ens va confiar als escoltes Baden Powell en el seu últim missatge, però, la millor manera d'aconseguir-ho és fer feliços els altres, va afegir.

Lamento observar que avui, per part d'educadors cristians, no s'ofereix als joves un espiritual paisatge futur de felicitat i Gràcia.

Qui s'interessa per il·luminar la ruta d'amor, diguem-ne prometatge, l'anunci que el matrimoni és un sacrament per al qual cal preparar-se?

SIGNES D'AVUI

La dinàmica del buit

La teoria del buit, amb ressò buidista, es pot formular així: «Qualsevol espai buit tendeix de forma natural a omplir-se.» No cal buscar explicacions filosòfiques, sinó observar la pràctica diària. Si algú a casa buida una prestatgeria, aviat s'omplirà amb materials nous. Aquest principi, avalat per l'experiència quotidiana, serveix per reflexionar sobre la situació actual de conflicte que vivim, amb gran preocupació.

L'analfabetisme polític, és a dir, la incapacitat de saber llegir els esdeveniments per part dels partits polítics i dels seus màxims representants, han culminat en una setmana plena de tensió: una sentència que molts no perceben com a justa i una allau de reaccions, amb fortes repercussions socials i me-

diàtiques. L'abdicació dels polítics, alimentada per diagnòstics falsos, ha generat un buit clamorós. La dinàmica de l'ocupació propiciada pels polítics, ha donat protagonisme als nous inquilins, que són principalment el poder judicial i les forces de l'ordre. Mitjans de comunicació, de manera persistent i descarada, i poders econòmics, de forma molt discreta, pretenen també governar sense haver aconseguit escons. La repressió i les amenaces contínues del 155 i altres, que en època electoral eleven encara més

---

La política ha de recuperar l'espai que, per desídia, ha deixat un buit

---

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

el to, gairebé sempre de manera irresponsable, no deixen espai a propostes de futur, que des de fa anys són inexistents.

Una premissa: no a la violència. No a qualsevol tipus de violència, vingui d'on vingui, sigui d'aquí o d'allà. Perquè aquesta premissa tingui vigència en la situació actual, hi ha una tasca indefugible: la política ha de recuperar l'espai que, per desídia, ha deixat un buit. Cadascú ha de tornar a les seves funcions pròpies. Haver «escapçat» els líders polítics i socials de Catalunya ha fet perdre interlocutors. Un error greu. Dues preguntes clau: hi ha polítics, homes i dones de talla, per obrir horitzons de diàleg i d'esperança? Els piròmans polítics, deixaran de tirar benzina per guanyar vots a costa d'aquests incendis?

VICTÒRIA MOLINS, *s.t.j.*
viquimolins70@gmail.com

Segurament quan es publiqui aquesta columna —no es tracta d'un diari i, per tant, d'immediatesa— ja haurà passat un temps i les coses hauran canviat. Però, la veritat d'aquesta recomanació de sant Pau a la carta als Romans, no passarà mai.

Vaig anar a la pregària de Montserrat pels nostres presos i exiliats polítics. No sé què diran aquells que no hi van assistir. Els que vam pregar allà durant gairebé dues hores als peus de la Moreneta, n'hauríem tingut prou amb el fragment de la carta als Romans, tan ben escollida, per veure que, més que d'un acte reivindicatiu, es tractava d'un acte de reconciliació i un clam a la Mare a favor d'uns germans en espera de justícia. Però, jo també vaig quedar admirada amb el to d'alguna de les

FINESTRA A LA VIDA

«Venç el mal amb el bé»

cartes dels presos que anaven en la mateixa línia de sant Pau: no es tractava d'un sentiment de venjança, ni volien fomentar l'odi, sinó l'amor, la veritat i la justícia. Això traspaven totes les pregàries i els textos llegits o comentats.

I torno a dir que em quedo amb aquestes paraules de la carta als Romans perquè la necessitem cada dia en circumstàncies que ens aclaparen. Però, des d'una actitud cristiana, no ens podem deixar endur per un esperit dolent, unes reaccions reivindicatives o uns desigs de venjança. Aquestes actituds mai no podran vèncer el mal.

Quantes vegades ho he comprovat en un món sovint injust que porta a actituds que podem qualificar objectivament de dolentes! Respondre amb la mateixa moneda no

només no arregla la situació, sinó que l'empitjora.

Comprendre aquell noi que en la seva desesperació t'ha agredit —encara que només sigui amb la paraula i l'actitud— i no respondre amb la mateixa actitud dolenta, té un poder, sovint i no sempre al moment sinó a la llarga, que venç el mal precisament amb el bé. Ho sé per llarga experiència... i ho acabo de comprovar aquesta setmana amb un jove de la presó que cercant venjança ha trobat la pau en el perdó: ha vençut el mal amb el bé.

Respondre amb la mateixa moneda no només no arregla la situació, sinó que l'empitjora

Xavier Medina-Campeny, l'escultor encarregat de donar forma als quatre evangelistes

Del toro del Bulli als tetramorfs de la Sagrada Família

Les maquetes dels terminals amb la Sagrada Família al fons.

«Gaudí té una càrrega religiosa tan gran i intensa que ens deixa sense alè»

En l'obra de l'escultor Xavier Medina-Campeny trobem geometria, anatomia i figures animals. Potser un dels referents més populars en aquest sentit és el bust del toro que li va regalar al xef Ferran Adrià per a la cuina del Bulli. Per això no va ser gens estrany que s'identifiqués de seguida amb l'encàrrec que va rebre ara fa tres anys per part de la basílica de la Sagrada Família: donar forma als tetramorfs que han de coronar les torres dels evangelistes.

«És un encàrrec important i únic», reconeix Medina-Campeny quan el visitem al seu taller a l'espai de creació Palo Alto, al barri del Poblenou de Barcelona. Un taller que després de vint anys és a punt d'abandonar per desavinences amb l'Ajuntament de Barcelona.

Els terminals de les torres dels evangelistes van ser els autèntics protagonistes de les jornades de portes obertes de la basílica de la Sagrada Família amb motiu de la solemnitat de la Mare de Déu de la Mercè. Els qui van visitar el temple van poder veure les maquetes dels tetramorfs a escala 1:5, que ja servirà per poder fer els models definitius.

«A finals d'aquest any es començaran a construir», explica l'escultor. Es preveuen dos anys de feina, ja que segons les previsions de la Sagrada

Família, l'any 2021 tant les torres dels evangelistes (135 m) com de la Mare de Déu (138 m) hauran d'estar enllestides. A finals del 2022 s'acabarà la torre de Jesucrist, la més alta, de 172,5 m, i coronada per una creu de quatre braços que tindrà feixos de llum.

Construcció dels terminals

La construcció dels terminals de les torres dels evangelistes s'ha concebut seguint la mateixa idea que el projecte de les torres centrals, tal com llegim al blog de la Sagrada Família (blog.sagradafamilia.org). És a dir, a causa de la manca d'espai a l'obra i la dificultat de treballar a gran altura s'ha optat per un sistema de prefabricació i premuntatge en un centre de treball extern.

Cada terminal fa 22,5 metres i, en la construcció, s'ha dividit en cinc trams: els tres primers comprenen la zona dels hexàgons amb les lloances «Al·leluia» i «Amén» i la decoració amb espigues. El quart tram correspon al poliedre, que fa de transició geomètrica entre els trams superior i inferiors. El darrer tram està format per la part més escultòrica i simbòlica: el llibre, l'escultura i les ales.

En concret, la part superior del terminal, la dels tetramorfs o evangelistes, fa 9 metres d'alçària. Mateu és

Xavier Medina-Campeny amb unes primeres maquetes dels terminals de les torres dels evangelistes.

Maqueta escala 1:5 corresponent al tetramorf de l'evangelista Marc.

l'àngel, l'home amb ales, que ressalta la humanitat del fill de Déu; Marc és el lleó, símbol de la força, el coratge i la reialesa; Lluc és el bou, un animal de càrrega tranquil i humil, i Joan és l'àguila, que veu el món des de les altures. Sota cada figura hi haurà obert el llibre que representa el text sagrat de l'Evangeli, i a les dues pàgines es podran llegir les dues lletres que conformen l'abreviatura que identifica l'evangelista. Pel que fa a les ales, que permeten culminar la cota de 135 m, són fetes amb la darrera geometria reglada que usava Antoni Gaudí: un gran hiperboloide de secció el·líptica.

Els terminals estan orientats a 45 graus i, d'aquesta manera, estableixen una connexió visual amb la ciutadania. Dues cares del poliedre estaran foradades per contenir focus lluminosos que enfocaran la creu que culminarà el terminal de la torre de Jesucrist.

Elecció providencial

«Gaudí té una càrrega religiosa tan gran i intensa que ens deixa sense alè», ens comenta Xavier Medina-Campeny. La seva vinculació amb la Sagrada Família ve d'antic. «De petit estudiava als escolapis del carrer Diputació i recordo que un dia l'any

recollíem diners amb una guardiola a benefici de les obres de la Sagrada Família.» Un altre record d'infantesa té a veure amb la imatge dels infants jugant a pilota al bell mig del temple en construcció.

«Aleshores ningú no apostava per la finalització de les obres», reconeix Medina-Campeny, convençut que «si hi ha mitjans i ganes, la Sagrada Família s'ha d'acabar». Gràcies als visitants que el temple rep anualment (més de quatre milions el 2018) es fa cada vegada més realista la data del 2026, any del centenari de la mort d'Antoni Gaudí, com la de la finalització de l'arquitectura del temple.

La coincidència entre geometria i anatomia ha acabat incloent l'escultor barceloní Xavier Medina-Campeny (net i rebesnét d'escultors: Josep i Damià Campeny) en la corrua d'artistes que han treballat, treballen i treballaran en el temple. Una coincidència que a l'escultor Josep Maria Subirachs (1927-2014), autor de les escultures de la façana de la Passió, no li va passar per alt. «Subirachs va venir a veure una exposició meua a la Galeria René Metras de Barcelona i em va deixar anar, com si es tractés d'una broma: "Tu continuaràs la Sagrada Família."» Una nova mostra que a la Sagrada Família, com deia Gaudí, tot és providencial.

«Subirachs em va deixar anar, com si es tractés d'una broma: "Tu continuaràs la Sagrada Família"»

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Amb tu som una gran família

Benvolguts, el diumenge dia 10 de novembre celebrarem un any més el dia de l'Església diocesana, una diada que s'anomena també Jornada de Germanor. És el dia en el qual s'ofereix als creients de cada diòcesi la situació econòmica de l'Església diocesana i, a la vegada, es demana l'ajut econòmic necessari per al seu sosteniment.

El lema d'enguany és: «Amb tu som una gran família.» La família fa pensar en el que ha de ser la comunitat cristiana, no per casualitat anomenem l'Església «família dels fills de Déu». La comunitat cristiana fa uns serveis a dintre i a fora d'ella mateixa en el camí de seguiment de Jesús. Els qui ens beneficiem i reconeixem el bé social que suposen i estem interessats que continuïn, hem de demostrar-ho. Net i clar. Davant d'una persona que coixeja serveixen de ben poc o de no res les teories de cafè. El que cal és aixecar-se i ajudar-lo a portar el feix i caminar.

En la família hi ha intercanvi de serveis. A voltes, es presenten situacions d'emergència: la mare s'ha posat malalta, el pare ha quedat sense feina o el fill gran es casa i ha de moblar el pis. Si la família és ben avinguda, tots hi són per un cap amb naturalitat. És que la família dona quelcom únic: amor gratuït. El servei que costa fer vindrà a repel o serà més planer, però l'afecte i la raó s'imposen i ningú no posa ordinadors o fulls de càlcul per anotar el servei que presta.

Reconec que és antipàtic barrejar

estimació i diners. Aclarim, però, les coses i toquem de peus a terra. El jove que es casa no es casa per diners, però necessita un lloc per viure i aquí l'economia hi té una paraula a dir. El mateix passa amb l'Església: presta un servei que no es compra ni es ven, però ho fa amb uns mitjans humans que tenen un cost econòmic. I com que l'Església està formada per comunitats desiguals, cal que la comunió de fe i de vida es manifesti en la corresponsabilitat. Aquí ens n'aniríem a parlar dels vasos comunicants, però el bisbe no és mestre en física.

Cal dir que el moviment econòmic de la diòcesi es pot consultar a la pàgina web de l'arquebisbat, acomplint així la llei de transparència que se'ns demana. Fins i tot, en aquests moments es pot fer un ingrés directament a través d'aquesta pàgina web. Us invito a visitar-la i a adonar-vos dels diferents serveis i necessitats de l'arxidiòcesi.

No vull deixar de donar les gràcies a totes les persones que ajudeu l'Església. Segur que l'estimeu i la valoreu. A més, penseu que el to amb què a casa es parla de l'Església fa que se la valori d'una manera o d'una altra. Continueu valorant-la i ajudant-la i treballem perquè els vostres familiars i amics la valorin i l'estimin.

El diumenge de la Jornada de Germanor és un dia assenyalat per valorar, estimar i ajudar l'Església amb més generositat. Que Déu us ho pagui.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Atreveix-te a ser sant

Aquest divendres hem celebrat la festivitat de Tots Sants. ¿Qui són els sants? ¿Podrem un dia arribar a ser-ho? Els sants no són persones diferents de nosaltres. De fet, molts d'ells van viure durant bona part de la seva existència al marge de Déu. No obstant això, quan es van trobar amb Jesucrist, van canviar radicalment i van decidir lliurar-li la vida.

A les Escriptures, Déu ens crida contínuament a la santedat: «Sigueu sants, perquè jo, el Senyor, el vostre Déu, soc sant» (Lev 19,2). També trobem aquesta crida a l'Evangeli de Mateu: «Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte» (Mt 5,48). Quan llegim aquestes paraules podem caure fàcilment en el desànim. Certament, ser sant és impossible si comptem només amb els nostres propis recursos. Per a Déu, però, tot és possible, fins i tot, que un dia arribem a ser sants.

Un sant no és un superheroi llegendari lluny de la realitat. No són tampoc persones autosuficients ni perfectes. Als sants se'ls reconeix pel que creuen, pel que fan i pel que celebren.

Un sant és algú que està en comunió amb Déu, que es fa un amb Ell, que parla amb Déu com amb un amic. És una persona que obre el cor a Déu i que es deixa transformar per Ell. És aquell que es deixar guiar i modelar per l'Esperit Sant. Els sants han comprès que per recórrer el camí de la santedat és necessari mantenir la mirada fixa en Jesús (cf. He 12,2). Si tenim els ulls posats en Jesús i ens deixem mirar per Ell serem transformats pel seu amor. Perquè, tal com ens diu sant Joan de la Creu, «la mirada de Déu és amor».

Els sants no treballen per ser importants, sinó per fer-se petits. Han experimentat que la santedat no consisteix a enaltir-se sinó a humiliar-se (cf. Mt 23,12). Se senten com gerres de terrissa. Fràgils atuellés que, a través de les esquerdes, deixen veure la puresa de l'amor de Crist. Els sants viuen amb humilitat i alegria el camí de les benaurances. Ploren amb els que ploren, lluiten per la justícia, sembren la pau i miren els altres amb amor. Per aconseguir-ho, compten tan sols amb la força que Déu els brinda a través

dels sacraments i de l'oració. Saben que allà on acaben les seves forces comencen les de Déu.

Diu el llibre de l'Apocalipsi: «Mira, soc a la porta i truco. Si algú escolta la meua veu i obre la porta, entraré a casa seva i soparé amb ell, i ell amb mi» (Ap 3,20). Déu truca a la porta del nostre cor. No dubtem a obrir-l'hi. ¡Atrevim-nos a ser sants! La santedat no és un camí per a uns pocs. És quelcom proper, real i possible per a cada un de nosaltres. És la nostra vocació fonamental. Però, sobretot, la santedat és un do de Déu que hem de fer fructificar amb l'ajuda dels nostres germans.

Us animo a llegir, si encara no ho heu fet, l'exhortació apostòlica del papa Francesc *Gaudete et exultate* sobre la crida a la santedat en el món actual.

Benvolguts germans i germanes, preguem perquè acollim el Senyor al nostre cor i ens ajudi a seguir el camí de les benaurances. Que Maria, Reina dels Sants, ens estimuli a recórrer amb decisió el camí de la santedat. I que Ella, que és Mare de l'Esperança, acompanyi fins al cel els nostres estimats difunts.

COMENTARI DE LA PARAULA

Jesús, tot travessant Jericó, sojorna a casa de Zaqueu, cap de recaptadors de tributs

En aquesta breu perícopa Lluç empra tres vegades, referint-se a Jericó, el verb «travessar», dues vegades obrint i tancant el primer paràgraf i una tercera (Còdex Beza) encapçalant el segon. El focus està posat en la travessia de Jericó que Jesús ha resolt abordar: «Tot just entrà, es posà a travessar Jericó.» Apareix aquí un personatge representatiu de tots els exclosos d'Israel: «S'hi trobava un home, de nom Zaqueu, cap de recaptadors de tributs i molt ric.» La intenció de Lluç és clara: vol establir un paral·lel entre la prostituta Rahab, a qui Josuè va estalviar la vida perquè havia amagat els espies (Js 2 i 6), i Zaqueu, cap de recaptadors de tributs. Josuè i Jesús porten en hebreu el mateix nom, Jehoixua, "el Senyor salva". «Zaqueu volia veure Jesús, però no podia per causa de la multitud, perquè era petit d'estatura. Prengué, doncs, la davantera i pujà a un sicòmor, a fi de veure'l, perquè havia de travessar per allí. Succeí que, mentre Jesús travessava, el veié i li digué: "Zaqueu, apressa't, baixa, que avui a casa teva cal que jo sojorni!"» A diferència del que va fer el seu homònim Josuè, conquerint Jericó, a Jesús li consta que és designi de Déu («cal») que «avui» s'ha d'allotjar a casa d'un home tingut per «pecador», legalment impur. Zaqueu baixà de pressa i l'acollí amb alegria, cosa que desfermà la murmuració de tothom: «Prop d'un individu pecador ha entrat a allotjar-se!» Zaqueu no s'immutà i estén l'obligació de restituir que vigia per llei totes les possibles injustícies que hagués pogut ocasionar a les persones. Però va més enllà encara: «La meitat dels meus béns, Senyor, la dono als pobres.» Tampoc Jesús no es limita a declarar que Zaqueu està salvat, sinó que ho estén a tots

GLÒRIA MONÉS

aquells a qui la societat del seu temps considerava que estaven «perduts», presentant-se com «el Fill de l'home», un humà, que «ha vingut a buscar i salvar el que estava perdut». És tota una declaració d'intencions.

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia i biblista

La doctrina gnòstica és compatible amb la cristiana? (i II)

El gnosticisme és un sistema intel·lectual format d'elucubracions que pretenen explicar-ho tot. D'aquesta manera la dimensió de misteri queda totalment esborrada, i amb ella Déu mateix. El papa Francesc ho va explicar molt bé a l'exhortació apostòlica *Gaudete et exsultate*, números 36 al 46: «El gnosticisme vol domesticar el misteri (...). Quan algú té respostes a totes les preguntes, demostra que no està en un camí sa i és possible que sigui un fals profeta, que usa la religió en benefici propi, al servei de les seves elucubracions psicològiques i mentals. Qui ho vol tot clar i segur pretén dominar la transcendència de Déu.»

La doctrina gnòstica acaba derivant sempre en una actitud elitista, que diferencia entre savis i ignorants. Com diu el Papa en el mateix document, el gnosticisme «va menysprear la senzillesa tan concreta de l'Evangelí. Sovint es produeix una perillosa confusió: creure que perquè sabem alguna cosa o podem explicar-la amb una determinada lògica, ja som sants, perfectes, millors que la "massa ignorant". A tots els qui en l'Església tenen la possibilitat d'una formació més alta, sant Joan Pau II els advertia de la temptació de desenvolupar "un cert sentiment de superioritat respecte dels altres fidels". Però, en realitat, això que creiem saber hauria de ser sempre una motivació per respondre més bé a l'amor de Déu, perquè «s'aprèn per viure: teologia i santedat són un binomi inseparable».

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYA
CRISTIANA.CAT

Diumenge XXXI de durant l'any

Lectura primera

Sv 11,23-12,2

Us apiadeu de tothom perquè vós estimeu tot allò que existeix

Lectura del llibre de la Saviesa:

Senyor, el món tot sencer davant vostre és com un gra que tot just inclina la balança, com un esquitx de rosada que cau a terra al matí. Justament perquè ho podeu tot us apiadeu de tothom i dissimuleu els pecats dels homes perquè puguin penedir-se. És que vós estimeu tot allò que existeix i no abomineu res d'allò que heu creat, ja que no heu fet res sense estimar-ho. Com persistiria res si vós no ho volguéssiu? Què continuaria existint si no rebés la vostra invitació? I vós, Senyor que estimeu la vida, tot ho planyeu, sabent que tot és vostre, ja que el vostre alè immortal és present en tots. Per això repreneu una mica els qui es desencaminen i, servint-vos d'allò mateix amb què han pecat, els amonesteu i els recordeu les seves culpes, perquè s'allunyin del mal i creguin en vós, Senyor.

Salm responsorial

144

Us exaltaré, Déu meu i rei meu, beneiré el vostre nom per sempre. Us beneiré dia rere dia, lloaré per sempre el vostre nom.

R. Beneiré el vostre nom per sempre, Déu meu i rei meu.

El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, gran en l'amor. El Senyor és bo per a tothom, estima entranyablement tot el que ell ha creat. *R.*

Que us enalteixin les vostres criatures, que us beneixin els fidels; que proclamïn la glòria del vostre Regne i parlin de la vostra potència. *R.*

Totes les obres del Senyor són fidels, les seves obres són obres d'amor. El Senyor sosté els qui estan a punt de caure, els qui han ensopegat, ell els redreça. *R.*

Lectura segona

2Te 1,11-2,2

El nom de Jesús, el nostre Senyor, serà glorificat en vosaltres, i vosaltres en ell

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, sempre preguem per vosaltres, demanant que el nostre Déu us faci dignes de la vocació cristiana i amb el seu poder dugui a terme tots els bons propòsits i totes les obres que la fe us inspira. Així el nom de Jesús, el nostre Senyor, serà glorificat en vosaltres, i vosaltres en ell, per la gràcia del nostre Déu i de Jesucrist, el Senyor. Pel que fa a l'adveniment de Jesucrist, el nostre Senyor, i a la nostra reunió amb ell, us preguem, germans, que no perdeu el seny ni us alarmeu, encara que una suposada revelació de l'Esperit o una dita o carta que passés com si fos nostra anunciessin que el dia del Senyor és imminent.

Al·leluia

Jn 3,16

Déu estima tant el món, que ha donat el seu Fill únic; tots els qui creuen en ell tenen vida eterna.

Evangelí

Lc 19,1-10

El Fill de l'home ha vingut a buscar i a salvar allò que s'havia perdut

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

En aquell temps, Jesús anà de pas a Jericó. Un home que es deia Zaqueu, cap de cobradors d'impostos i ric, intentava de veure qui era Jesús, però la gentada li privava la vista perquè era petit d'estatura. Llavors, per poder-lo veure, correngué endavant i s'enfilà en un arbre al lloc on Jesús havia de passar.

Quan Jesús arribà en aquell indret alçà els ulls i li digué: «Zaqueu, baixa de pressa, que avui m'he de quedar a casa teva.» Zaqueu baixà de seguida i el rebé tot content. Tothom qui ho veié criticava Jesús i comentava el fet que s'hagués quedat a casa d'un pecador. Però Zaqueu es posà dret i digué al Senyor: «Senyor, ara mateix dono als pobres la meitat dels meus béns, i a tots els qui he defraudat els restitueixo quatre vegades més.» Jesús li digué: «Avui s'ha salvat aquesta casa, ja que aquest home també és un fill d'Abraham. És que el Fill de l'home ha vingut a buscar i a salvar allò que s'havia perdut.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI I)

TEMPS ORDINARI

(SALTERI: SETMANA 3)

Novembre

3. DIUMENGE

Diumenge XXXI de durant l'any, Verd. Lectures: Saviesa 11,23-12,2 / Salm 144 / 2 Tessalonicencs 1,11-2,2. Urgell: **Sant Ermengol** (S), Blanc. SANTORAL: Malaquies, b.; Pere Almató, prev. i mr.; Sílvia.

4. DILLUNS

Sant Carles Borromeu (MO), Blanc. Lectures: Romans 11,29-36 / Salm 68 / Lluc 14,12-14. SANTORAL: Fèlix de Valois, prev. i cofund.; Modesta, vg.; Vidal i Agrícola, mr.

5. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 12,5-16a / Salm 130 / Lluc 14,15-24. O bé: *Santa Àngela de la Creu* (ML), Blanc. Sant Feliu de Llobregat: *beata Maria Ràfols* (ML), Blanc. SANTORAL: Bertil·la, ab.; Magne, b.

6. DIMECRES

Sants Pere Poveda (MO), Vermell. Lectures: Romans 13,8-10 / Salm 111

/ Lluc 14,25-33. Barcelona: **Sant Sever** (MO), Vermell.

SANTORAL: beata Beatriu, vg.; Josepa Naval i Girbés, rel.; Lleonard, erm.

7. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 14,7-12 / Salm 26 / Lluc 15,1-10. Lleida: *beat Francesc Palau i Quer* (ML), Blanc.

SANTORAL: Carina, vg. i mr.; Ernest, mr.; Florenci, b.; Jacint-Maria Castañeda, prev. i mr.; Severí, mr.

8. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Romans 15,14-21 / Salm 97 / Lluc 16,1-8

SANTORAL: Deodat I, p.; Elisabet de la Trinitat, rel.; Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, mr.

9. DISSABTE

Dedicació de la Basílica del Laterà (F), Blanc. Lectures: Ezequiel 47,1-2.8-9.12 / Salm 45 / Joan 2,13-22

SANTORAL: *Sant Crist de Balaguer*; Teodor, mr.

El Sant 8 NOVEMBRE

Santa Elisabet de la Trinitat

L'espiritualitat que santa Teresa d'Àvila i sant Joan de la Creu van aportar al Carmel va conèixer una segona florida als segles XIX i XX, sobretot a França. La vida de santa Elisabet de la Trinitat (1880 – 1906) n'és un bon exemple.

Filla d'una família de militars des de petita va tenir sempre una atracció per la pregària i la contemplació, ensenyava el catecisme als altres nens i visitava els malalts. Tanmateix, el seu caràcter tossut, enèrgic i poc dolç sovint li provocava remordiments. D'adolescent va emetre un vot privat de castedat i més tard, quan tenia vint-i-un anys, va aprofundir en aquest camí i va entrar al Carmel de Dijon. Com a carmelita, va viure moments de gran llum espiritual, alternats amb èpoques llargues de foscor i desconcert malgrat la dedicació a la pregària. Finalment va desenvolupar una malaltia endocrina que li provocava afebliment, i molt de dolor, i en darrer terme la mort, però que ella va acceptar com la mateixa creu de Crist. El papa Francesc la va canonitzar el 2016.

Pregar pels difunts

CONSOL MUÑOZ
Superiora general de les
Franciscanes Missioneres

Normalment, el mes de novembre és un mes «dedicat» a pregar pels difunts. L'Església sempre ha ensenyat que hem de pregar pels que ja han deixat aquesta vida mortal.

L'Antic Testament, al llibre dels Macabeus, ens indica que és bo pregar pels morts. Així, diu: «Judes va fer una col·lecta entre tots i cada un dels seus homes i va recollir dues mil monedes de plata, que envià a Jerusalem per oferir un sacrifici pel pecat. Un gest bell i noble, inspirat en el pensament de la resurrecció. En efecte, si no hagués esperat que els caiguts en la batalla un dia ressuscitarien, hauria estat superflu i ridícul de pregar pels difunts. Judes pensava, a més, que els qui han mort piadosament tenen reservada una magnífica recompensa. Pensament sant i piadós!» (2Ma 12,43-46)

També els Pares de l'Església han parlat d'aquest tema. Sant Agustí va dir: «Durant el temps que hi ha entre la mort de l'home i la resurrecció final, les ànimes queden retingudes en indrets recòndits, a unes repòs i a les altres càstig, segons el que cadascuna hagi merescut quan vivia en la carn. I no es pot negar que les ànimes dels difunts reben alleujament per la pietat dels seus parents vius, quan per elles s'ofereix el sacrifici del Mitjancer o quan es fa almoïna a l'Església.» I sant Isidor de Sevilla va comentar: «Oferir

el sacrifici pel repòs dels difunts és un costum observat arreu del món. Per això creiem que es tracta d'un costum ensenyat pels mateixos apòstols. En efecte, l'Església catòlica l'observa arreu; i si ella no cregués que als fidels difunts se'ls perdonen els pecats, no faria almoïnes per les ànimes, ni oferiria per elles el sacrifici a Déu.»

Sant Pau VI a la constitució apostòlica *Indulgentiarum doctrina*, sobre la revisió de les indulgències, va manifestar: «La pietosa Mare Església, especialment sol·lícita amb els difunts, dona per abrogat qualsevol altre privilegi en aquesta matèria, determina que se sufragui àmpliament els difunts amb qualsevol sacrifici de la missa» (norma 20).

I el Ritual de les Exèquies, en la seva introducció, ens diu: «L'Església ofereix pels difunts el sacrifici eucarístic de la Pasqua de Crist, i prega i celebra sufragis per ells, de manera que tots els membres de Crist es comuniquen entre ells i impetren l'auxili espiritual per als difunts» (n. 1).

Els creients ens sentim deutors amb els qui ens han precedit en aquest món, sobretot amb els que van conviure amb nosaltres, i encara els estimem i recordem. Per això el nostre millor homenatge i gratitud és per a ells, perquè el Senyor els dugui a la llum de la seva presència.

Beatificació de Maria Emília Riquelme

CONCHI CHACÓN

El 9 de novembre, a les onze del matí, a la catedral de Granada, es beatificarà la venerable Maria Emília Riquelme Zayas (Granada, 1847 - 1940). El Sant Pare en va aprovar el decret de beatificació el 19 de març passat.

Als 7 anys mor la seva mare, s'adreça a la Mare de Déu i des d'aquest moment va creixent el seu amor cap a Ella. La vida li somriu: té tot el que una jove pot disfrutar: cultura, posició... Se sent atreta per l'Eucaristia, viu d'ella i sent la crida a una entrega més gran.

Comença per posar el seu temps i qualitats a favor dels més necessitats a escoles per a nens pobres, catequesis, visites a prostíbuls, ajut a famílies humils, etc. A través d'aquestes realitats, Maria Emília Riquelme descobreix que Déu té un somni per a ella: consagrar-se a Déu plenament com a

religiosa.

Ho comparteix amb el seu pare, però ell no en vol ni sentir parlar. Sap esperar i amb gran amor i dedicació té cura d'ell fins al darrer moment. Don Joaquín mor a Sevilla el 1885. Maria Emília no descansa, capta les necessitats del seu temps i duplica la seva tasca a favor dels més necessitats; vol viure el sí que fa anys va donar al Senyor.

Fa temptejos de vida religiosa en diverses comunitats i, arran dels exercicis espirituals i de l'adoració al Santíssim Sagrament, neix aquest desplegament de lliurament total i es llança a fer la voluntat de Déu. Obre un camí dins l'Església amb estil propi. Així neix l'obra de Maria Emília o, com ella l'anomena, «l'Obra de la Mare de Déu» en honor de Jesús i Maria. El seu nom: Missioneres del Santíssim Sagrament i Maria Immaculada.

Granada té aleshores un grup de dones intrèpides que fan adoració al Santíssim nit i dia per demanar per tothom, eduquen les nenes més pobres i somien volar sense fronteres anunciant l'Evangelí.

Se succeeixen fundacions a Espanya. Viatja a Roma i obté el *Decretum laudis* i l'aprovació pontificia. Maria Emília mor als 93 anys, després d'una vida intensa i plena, a la Casa Mare el 10 de desembre del 1940.

La segona fundació de la venerable Maria Emília va ser a Barcelona. Actualment les Missioneres ens trobem en dues cases de la Ciutat Comtal: passatge Camps Elisis, 8 i carrer Aribau, 290.

Avui la congregació compta amb diverses cases a Espanya, el Brasil, Portugal, Bolívia, Colòmbia, els Estats Units, Angola, el Perú, Mèxic i les Filipines.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Com?

Com ser missioners avui en el nostre ambient? Com anunciar Jesucrist sense caure en el proselitisme? Què caldria fer a la pràctica?

Penso que va ser Hegel qui afirmà que «no hi ha res més pràctic que una bona teoria» i els clàssics deien *principia tene*, és a dir, estableix bé els principis en què s'ha de basar l'actuació. Avui, més que mai, cal reflexionar abans d'actuar. Donar receptes concretes no és fàcil. Recordo un gran amic i professor que vaig tenir, el P. Fondevila, que ens deia que el cristianisme es transmet com la grip. Només el pot transmetre qui n'és portador. Per això considero que la millor manera de suscitar missioners és formar bons cristians a les nostres comunitats, educar bé en la fe les noves generacions de manera que s'arribi a una autèntica experiència de fe. Això suposa una bona catequesi en tots els àmbits. No hi ha solucions fàcils, immediates, miraculoses.

Només sorgeixen cristians on hi ha cristians. A nivell d'un apostolat més personal que tots hauríem de practicar, suggeriria alguns consells pràctics. Començar per pregar especialment per aquella persona que voldríem apropar a Jesús. També potenciar l'apostolat de l'amistat. Que les persones vegin que ens mou una sincera estimació i voluntat de fer el bé. No cal dir que és molt important un testimoni de vivència coherent de la fe. Parlar amb naturalitat i alegria de la joia que portem en el cor. Recomano regalar o deixar bons llibres, especialment aquells que ajuden a raonar i desfer molts prejudicis sobre la fe. També bones pel·lícules, que n'hi ha d'excel·lents. I en el moment oportú convidar les persones a un contacte real amb la comunitat real on puguin escoltar de manera qualificada l'anunci de Jesucrist. I si comencéssim concretant en algun amic nostre per presentar-li a Jesús?

PER ENVIAR CONSULTES
AL DR. MATEO:

elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Decàleg per a universitàries

La inauguració del nou curs a la residència de les religioses de Maria Immaculada, de Còrdova, per a noies universitàries, ja és clàssica. Missa a l'oratori i sopar amb festa. Enguany, els he volgut oferir un decàleg espiritual amb Déu al fons.

Primer, viu la vida! Amb objectius concrets, amb ideals sublimes, amb il·lusió i amb esperança. Segon, estima't, agrada't, perdona't. Sigues feliç i procura que la felicitat no quedi només en tu. Tercer, cuida't. Cultiva la teva intel·ligència, on hi ha el teu saber; la consciència, on hi ha els valors; el teu cor, on hi ha els sentiments; les teves obres, on hi ha el testimoni. Quart, recorda sempre les teves veritables senyes d'identitat: persona, amb una gran dignitat; «filla de Déu» per adopció; ciutadana amb els teus drets i deures. Cinquè, tria amb responsabilitat les fonts d'informació i de formació. Sisè, escolta Déu cada dia. Fes un forat de silenci al teu cor. Setè, coneix bé l'escenari de la història, el món en què vivim. Coneix els valors del món: el poder, els diners i el plaer. Vuitè, obre la teva vida als valors del Regne de Déu: la veritat, l'amor, la justícia i la llibertat. Novè, descobreix els «déus, els paradisos i la felicitat falses» que et conduiran al fracàs. Utilitza bé les noves tecnologies, sobretot, en l'àmbit de les comunicacions socials, on brillen amb força les xarxes socials. No deixis que t'esclavitzin o et manipulin. Desè, camina sempre, avança, no t'aturis. A la vida no hi ha camins meravellosos, sinó caminants meravel·lats.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Refer la nostra vida

Dins de la presó de Quatre Camins, l'associació ASRESOLA ha fet algunes passes importants: ens hem constituït, tenim un CIF i, com podeu veure, hem creat un logotip. Aquest escut representa les quatre finalitats:

Formació: considerem que no pot existir reinserció sense formació. És totalment necessària per a una reincorporació correcta a l'entorn laboral i social.

Feina: perquè una persona es pugui reinserir, ha de tenir una feina per mantenir-se ella i la seva família.

Fraternitat: en aquesta societat globalitzada, cal potenciar l'empatia i les bones relacions entre les persones per créixer personalment i millorar els hàbits socials.

Llibertat: les persones que l'hem perduda n'apreciem molt el signifi-

cat i hem de lluitar per tornar-la a aconseguir. D'aquesta manera, amb formació, feina i fraternitat ens podrem reinserir en la societat i mantenir-nos-hi com a membres útils.

Amb aquesta pregària, demanem a la Mare de Déu de la Mercè que intercedeixi per nosaltres:

Mare nostra de la Mercè,
en tu creiem i confiem.

Per això et supliquem que intercedeixis per nosaltres davant Déu nostre Senyor, perquè ens il·lumini en la nostra missió d'ajuda als presos i als seus familiars.

Per poder trencar les cadenes que ens oprimeixen i refer la nostra vida en llibertat

PACO PARDO
Quatre Camins (Granollers)

Sobre l'actual situació social i política

Les raons queden tot sovint sotmeses als sentiments de cadascú i això dificulta una mirada serena sobre la realitat. Fàcilment tothom se sent ofès i el perill que el greuge sigui l'actitud dominant és més que real.

Parteixo de la base que Catalunya no és una societat violenta però, darrerament, es constata que ha minvat la qualitat de la convivència per la via del refredament, de la ignorància i del menyspreu envers el pròxim. Per

això, precisament, voldria reclamar la paraula i el diàleg com a instruments essencials davant d'aquesta realitat. Recordar que la convivència és un bé preciós i fràgil que cal preservar i salvaguardar en tot moment i en tota circumstància. La persona sempre ha de ser primer que la idea i la unitat ha de prevaldre sobre el conflicte, i és en aquest únic context en què el diàleg esdevé fonamental. Un diàleg que, tard o d'hora, necessàriament, haurà d'arribar.

MARTÍ MANCILLA MUNTADA
Granollers

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

MAC
Barcelona

La Fundació Mapfre organitza l'exposició «Tocar el color. La renovació del pastel»

Apoteosi de l'exquisidesa

Sense alè. Així queda l'espectador davant de tanta exquisidesa artística. Una atmosfera lírica, serena i intimista envolta cadascuna de les obres de *Tocar el color. La renovació del pastel*, l'exposició que es pot visitar fins al 5 de gener a la Casa Garriga Nogués, seu de la Fundació Mapfre, de Barcelona. És incomprendible que, en algun moment de la història, la tècnica del pastel hagi estat infravalorada i considerada la «ventafocs» de la pintura. Les noranta-vuit obres d'aquesta mostra, comissariada per Philippe Saunier, posen en relleu la grandesa d'aquest art. Són composicions caracteritzades per unes oscil·lacions tonals, gairebé musicals, plenes d'harmonia i elegància.

Noms il·lustres

L'exposició presenta una sèrie d'obres, ordenades cronològicament, que corresponen a la segona edat d'or (segle XIX) d'una tècnica que a la darrereria del segle XVIII havia perdut molt de prestigi. Noms il·lustres com Jean-François Millet, Mary Cassatt, Eugène Delacroix, Pierre-Auguste Renoir, Claude Monet, Edgas Degas, María Blanchard, Odilon Redon, Pa-

blo Picasso o Joan Miró van conferir un estatus innovador a l'art del pastel. Mestres de les barretes de colors que plasmen —i sovint acaronen— tot un món d'impactes visuals.

La mirada d'aquests artistes és primordialment subjectiva. Copsen l'essència d'allò que volen representar (retrats, paisatges...) sense més intermediari que la seva pròpia sensibilitat. El pastel és la via ideal per a impressionistes i simbolistes, però també per als qui treballen l'abstracció.

Suau melangia

Són quadres amarats d'una melangia, gairebé contemplativa, on sembla que el temps resta aturat. Ho constatem en una obra mestra com *Retrat d'Edmond de Goncourt*, de Giuseppe De Nittis, on el protagonista apareix, pensarós i potser abatut, a la dreta del quadre. Rere seu s'estreueuen tres fileres de llibres, en un to enfosquit. Damunt la taula s'observen uns fulls manuscrits amb el títol d'una de les seves obres més cèlebres: *La Faustin*.

A la banda esquerra hi ha un balcó obert, a través del qual veiem un paisatge hivernal, per on entra la claror. Això fa que l'espectador focalitzi la

Una atmosfera lírica, serena i intimista envolta cadascuna d'aquestes obres

© C. Deuleschauer

«Pastor guardant el seu ramat» (1865), de Jean-François Millet.

© Jean-Louis Losi

«L'infant de la poma» (1895-1896), de Pierre-Auguste Renoir.

seva atenció en uns quants punts concrets: el rostre de l'escriptor, el finestral... L'ús de la llum per part de l'artista, mitjançant el clarobscur, és espectacular. Un quadre carregat d'una simbologia admirable.

Una altra peça magistral és *Pastor guardant el seu ramat*, de Millet, on l'artista fa servir llapis negre, pastel sec i esfumí per tal d'aconseguir la suau lluminositat del capvespre. O *L'infant de la poma*, de Renoir, amb una sensibilitat a flor de pell que no deixa indiferent a aquell que el mira.

Retrats femenins

La figura femenina constitueix la columna vertebral d'aquesta exposició. Des de la *Noia amb mandolina*, de Millet, on els personatges secundaris es troben deliberadament «desenfocats», fins a la règia cupletista que saluda el públic a *El final del número*, de Picasso, passant per detalls significatius com ara la mirada perduda de *La Nelly infeliç*, de Degas; la delicada gestualitat de la mà de la jove d'*El gat negre*, de Louise De Hem, o la placidesa que transmet *Dona amb gos*, de Charles Léandre.

Meravellosos —i monumentals,

per les seves grans dimensions— són també el *Retrat de la senyora Baele*, de James Tissot; *Ballarina lligant-se la sabatilla*, de Pierre Carrier-Belleuse, i *Cristòfor Colom mort a la seva presó*, de Charles-Laurent Maréchal, on destaca la posició de les mans del difunt i el santcrist que té sobre el pit.

Així mateix, hi trobem obres de temàtica religiosa, com ara *Notre-Dame sota el sol ponent*, d'Albert Marquet; *La capella de Nostra Senyora de la Salut*, de Pierre Prins; *Moisès salvat de les aigües*, de Ker-Xavier Roussel; *Santa Joana d'Arc*, d'Odilon Redon, o *Nativitat*, de Joseph Stella.

La mostra s'acompanya d'un magnífic catàleg amb estudis de prestigiosos professionals nacionals i internacionals en el món de l'art com Philippe Saunier, Carlos Martín, Stéphanie Prenant i Cécile Gombaud. Una exposició que «ens ofereix —escriu Antonio Huertas, president de la Fundació Mapfre, al catàleg— la possibilitat de reflexionar sobre el lloc que atribuïm, de manera més o menys conscient, a la tècnica del pastel en el camp artístic i, per tant, d'endinsar-nos en la història de l'art modern des d'un punt de vista nou.»

La figura femenina constitueix la columna vertebral de l'exposició

Comença la vuitena temporada d'aquesta iniciativa cultural

Misses Polifòniques a Barcelona

MAC
Barcelona

El diumenge 20 d'octubre, a les dotze del migdia, va arrencar oficialment la 8a temporada de Misses Polifòniques a Barcelona. Va ser al reial monestir de Santa Maria de Pedralbes. El cor Barcelona Ars Nova va interpretar, amb acompanyament d'orgue, l'única missa que va crear el cèlebre compositor alemany Dietrich Buxtehude.

«Vuit anys després de la posada en marxa del nostre projecte, és un goig constatar que hem assolit un innegable grau de maduresa i de consolidació», posava en relleu Eusebi Díaz-Morera, president de l'Associació Amics de les Misses Polifòniques, durant la presentació de la nova temporada, que va tenir lloc pocs dies abans al Cercle del Liceu de Barcelona.

Màxima qualitat

Josep Pons, director musical del Gran Teatre del Liceu i membre fundador de l'associació, recordava que la iniciativa de les Misses Polifòniques a Barcelona «va néixer l'any 2012 durant un sopar d'amics amb el propòsit de dur a terme a la Ciutat Comtal una sèrie d'audicions de música litúrgica interpretada en esglésies i en el marc de les cerimònies per a les quals van ser concebudes, tal com es fa a Alemanya i a Àustria, bàsicament».

«L'única condició que vaig demanar és que la música fos de màxima qualitat», afegia el mestre Pons, que és també assessor musical de l'associació. I amb aquesta finalitat es va impulsar, sota la direcció de Mireia Barrera, la creació d'un conjunt vocal propi, Barcelona Ars Nova. Barrera ha estat directora titular del Cor Nacional d'Espanya, de la Capella de Música de Santa Maria del Mar i del Cor de l'Orquestra Ciutat de Granada.

Mireia Barrera reconeixia en la presentació de la 8a temporada de Músiques Polifòniques a Barcelona que, als inicis, havia tingut problemes per «trobar cantants que tinguessin prou coneixements de música antiga». Tot i que el repertori de Barcelona Ars Nova s'ha centrat principalment en la polifonia religiosa dels segles XV al XVII, «en els darrers anys hem evolucionat cap a la música de compositors d'altres èpoques com ara Bach, Haydn o Stravinsky».

Dins del projecte de Misses Polifòniques a Barcelona, les properes actuacions seran les següents: el 22 de desembre, a les 19.00, a la basílica dels Sants Just i Pastor, amb fragments del *Messiah*, de G. F. Händel; el 16 de febrer, a les 12.00, al monestir de Pedralbes, amb una missa d'Antonin Dvorak; el 5 d'abril, a les 19.00, a la basílica dels Sants Just i Pastor, se celebrarà l'ofici de Setmana Santa amb responsoris del mestre Carlo Gesualdo di Venosa, i el 17 de maig, a les 12.00, al monestir de Pedralbes, una missa del compositor contemporani Frank Martin.

Així mateix, es van presentar els propers concerts de Barcelona Ars Nova: el 12 i 13 de desembre, a l'Auditori de Galícia; el 20 de desembre, a l'Auditori Baluarte de Pamplona, i el 28 de març, a la basílica de la Sagrada Família de Barcelona.

Aquest projecte ha assolit un innegable grau de maduresa i de consolidació

Agustí Codinach

Actuació del cor Barcelona Ars Nova el 20 d'octubre al monestir de Pedralbes.

MONTserrat FENOSA CHOCLÁN
Vicepresidenta d'ACAT

Treballem,
com a cristians,
en defensa de la
dignitat de tota
persona.

Barcelona acull la trobada europea de la xarxa de les ACAT

Preocupacions i sinergies en l'acció pels drets humans a Europa

Gairebé una trentena de representants d'ACAT d'Alemanya, França, Bèlgica, Itàlia, Regne Unit, Suïssa i Espanya-Catalunya, així com els membres del Secretariat de la FI.ACAT (Federació Internacional de l'Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura), vam compartir a Barcelona les preocupacions a l'entorn dels drets humans a l'Europa actual.

Unes xerrades on també van intervenir membres de Pax Christi i del Comitè de Prevenció de la Tortura (CPT), dues de les entitats amb què cooperem en la nostra missió de sensibilització, prevenció, pregària i denúncia per tal que cap persona mai no sigui víctima de la tortura ni dels tractes o penes inhumans, humiliants o degradants.

Amb Alfonso Zardi, delegat general de Pax Christi de França, vam reflexionar sobre el clima de la protecció dels drets humans a Europa avui, més prim a causa de les polítiques de seguretat nacional, que fereixen els drets fonamentals dels ciutadans de la Unió Europea, els immigrants que volen arribar a Europa i els ciutadans d'altres continents afectats per les nostres multinacionals i les nostres polítiques.

Patrick Müller, membre del Secretariat del CPT del Consell d'Europa, va compartir l'acció del CPT per prevenir la tortura a Europa. El CPT percep una evolució positiva

en la millora dels tractes o de les condicions de detenció. L'ACAT ens repta a avançar uns informes detallats de la situació dels centres que es visiten i a fer el seguiment de les recomanacions que fa el CPT.

La situació a Catalunya i a l'Estat espanyol va ser un punt important a les converses informals. En una de les sessions va participar Isabel Turull, germana de Jordi Turull.

Tot i que cada ACAT és autònoma en l'acció dins del propi país, vam dialogar per discernir la nostra acció propera com a xarxa d'ACATs europees, coordinades per la FI.ACAT, i representades davant de les instàncies regionals i internacionals del

dret internacional.

Treballem, com a cristians, en defensa de la dignitat de tota persona. Hem vist necessària la nostra acció conjunta en quatre àmbits: les persones immigrants de tot tipus, la violència policial i els llocs de detenció, la sensibilització de les Esglésies en la defensa dels drets humans i l'ajut mutu davant de les necessitats internes de les ACAT i la sensibilització de joves que puguin continuar donant la resposta a les necessitats d'avui amb creativitat.

La darrera sessió va ser una pregària ecumènica on vam compartir la lloança, la reflexió de la Paraula i la petició a Déu per les persones torturades, per les torturadores i per les que ens dediquem a la defensa dels drets humans.

Vam celebrar la trobada a la comunitat benedictina de Sant Pere de les Puel·les, fundadora d'ACAT Catalunya-Espanya, en uns temps difícils per a la defensa dels drets humans.

Per a qualsevol informació d'ACAT Espanya-Catalunya: acat@pangea.org.

**Tradició i qualitat al
servei de l'hostaleria
des de 1880**

Venda T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

Salvador Giner, l'inquiet estudiós del mal

JAUME AYMAR I RAGOLTA
Director

El mal va ser una de les grans preocupacions de Giner, una inquietud que va cristal·litzar en el llibre «La sociologia del mal»

Vaig conèixer Salvador Giner en una edició de la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo celebrada a Sitges el 1984. Ja aleshores el vaig trobar un home agut, un gran conversador, un sociòleg afinat i un *enfant terrible*.

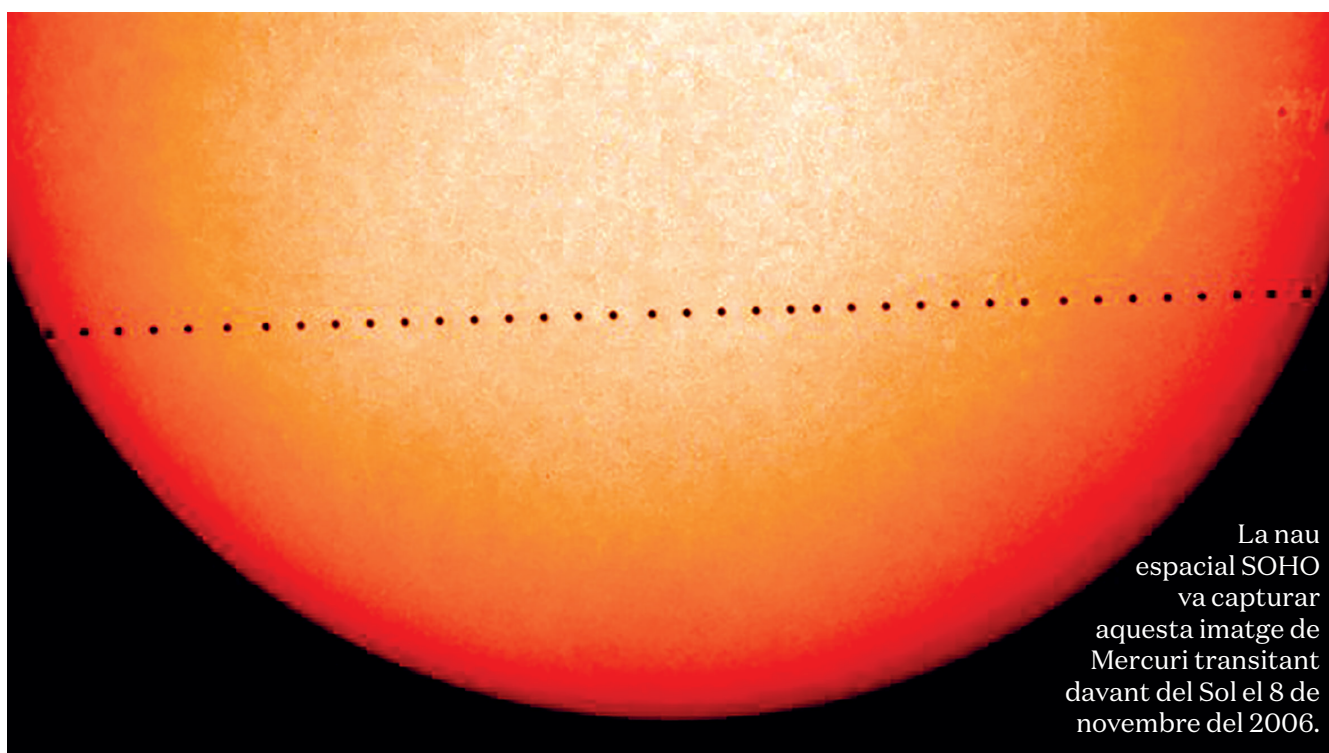
Salvador Giner era partidari d'injectar alguns aspectes del sistema universitari anglosaxó —que ell coneixia prou bé com a doctor per la Universitat de Chicago (EUA) i professor i cap de departament de les universitats de Cambridge (King's College), Reading, Lancaster y West London (Brunel)— a les nostres universitats. En un Sopar Hora Europea organitzat per l'Àmbit Maria Corral a Barcelona el mateix 1984 afirmava: «Les universitats angleses no es plantegen preguntes sobre la seva identitat perquè són unes institucions tradicionals que constitueixen un fet consumat i central per a la vida del

país i es troben submergides en un aire d'intimitat que fa sentir tant als professors com als estudiants una profunda identificació amb la seva *alma mater* (...) Convindria a les [nostres] universitats recrear la intimitat, evitar dogmatismes i retòrica i donar pas a una certa agilitat tot aplicant una dosi de pragmatisme.»

Giner era molt amic del pensador, metge i capellà Alfred Rubio de Castarlenas (Barcelona 1919-1996), l'admirava, hi havia tingut llargues converses des de la seva condició d'agnòstic i havien participat junts en jornades i col·loquis. El perfil de Giner —com el de Tierno Galván— semblava respondre a l'agnosticisme humil que Rubio glossava, basat en el reconeixement realista dels límits de la raó quan s'atansa al Misteri.

Des d'aquest posicionament s'entén que —com alguns han destacat arran de la seva mort— el mal fos una de les grans preocupacions de Giner, una inquietud que va cristal·litzar en el llibre *La sociologia del mal* (2015). Anys abans (1987), en un altre Sopar Hora Europea precisament sobre *El problema del mal*, el sociòleg reconeixia que les ciències socials havien contribuït en la destrucció del mal i en el descrèdit del dimoni: «Una de les coses que ha fet la sociologia és que els criminals ja no són els criminals; ara un assassí és un fill de les circumstàncies (...) La gran broma del segle XX que el dimoni ens ha fet és fer pensar que no existeix.»

Crec que la darrera vegada que vaig parlar llargament amb Salvador Giner va ser el 2012 anant i tornant de Montserrat, on vam enregistrar una entrevista amb el pare abat, Josep Maria Soler, en el marc de l'Atri dels Gentils. De fet, hi havia hagut una sessió de l'Institut d'Estudis Catalans (Acadèmia Catalana de les Ciències i les Humanitats) que ell va dirigir conjuntament amb el cardenal Gianfranco Ravasi, president del Consell Pontifici per a la Cultura. Vam parlar de la fe, del cristianisme a Catalunya, de la mort, de l'esperança... Recordo que baixant del monestir vam riure de gust escoltant un monòleg de Joan Capri, el contingut del qual en Giner va definir de rigorosa actualitat. Salvador, que puguis veure clarament la Veritat que aquí has entrellucat.

© ESA / NASA / SOHO

La nau espacial SOHO va capturar aquesta imatge de Mercuri transitant davant del Sol el 8 de novembre del 2006.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Hi haurà trànsit de Mercuri davant del Sol aquest novembre

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Això serà el dia 11 de dit mes. «Trànsit» d'un astre davant d'un altre vol dir, astronòmicament parlant, que des de la Terra visualment s'interposa l'astre entre la Terra i l'altre, o sigui, que es posen en línia recta tots tres. Quan és la Lluna que ho fa amb el Sol s'origina un eclipsi de Sol, però quan el que s'interposa és un objecte visualment més petit que la Lluna (més petit a la vista per ser més llunyà) només es veurà com un puntet que passa davant del Sol.

Hi ha dos planetes que poden originar trànsits d'aquesta mena: Mercuri i Venus, perquè tenen l'òrbita més propera a l'astre central que la de la Terra. Però això no vol dir pas que hi hagi trànsit cada any, ja que tenen les òrbites un xic inclinades respecte del pla de l'òrbita terrestre. I per tant de vegades passen més amunt o més avall del que convindria per posar-se davant del Sol. Concretament ens trobem en el cas del planeta Mercuri, que només se'l veu passar davant de l'Astre Rei en uns intervals de temps determinats que són cada 13 anys, o cada 10, o cada 7 o cada 3. Com veieu, ho fa relativament sovint. I els càlculs donen que cada 145 revolucions de les seves, corresponents a 46 anys dels nostres, es repeteix el cicle d'aquests intervals. I també s'ha vist que el fenomen només pot tenir lloc al novembre o al maig.

Aquest any 2019 ens toca, doncs, un trànsit de Mercuri el dia 11 de no-

vembre. Els astrònoms ens diuen que a les 13 h 36 m d'aquest dia el planeta Mercuri ja estarà tocant el disc del Sol en un punt, a l'esquerra de l'astre, una mica més avall de l'equador i anirà travessant el Sol a poc a poc cap a la dreta bo i pujant una mica, descrivint pràcticament un diàmetre. A les 16 hores (4 de la tarda) el tindrem gairebé al centre i a les 19 h 2 m deixarà el contacte. Cal dir, però, que aquest final a casa nostra no el podrem veure, perquè el Sol se'ns haurà post a les 17 h 15 m, però sí que encara es podrà veure a les Canàries. Si voleu veure aquest puntet fosc que fa això, podeu fer servir un vidre ben fumats que al seu través només es vegi el Sol com un disc rogenc. Els astrònoms contemplaran el fenomen amb telescopi posant-hi un filtre adequat.

El primer trànsit de Mercuri contemplat per la humanitat va ser el del 7 de novembre del 1631. El francès Pierre Gassendi el pogué veure seguint les indicacions de Kepler, que n'havia fet els càlculs. I els trànsits successius s'han anat seguint fins al present. L'últim observat va ser el 16 de maig del 2016, i, després de l'actual, no en tindrem cap més fins al 2032, perquè a l'interval li tocarà ser de 13 anys. Aquests intervals fan que, de trànsits, n'hi hagi uns tretze per segle. I si em pregunteu pel planeta Venus, us haig de dir que no presenta tanta freqüència en els seus trànsits. Només en té dos cada cent anys.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

Nascut el 9 de maig del 1901 a Molins de Rei (en algun lloc diu Valldoreix però al registre figura Molins), Domènec Ricart i Grau va ingressar el 1916 als Caputxins. El seu nom religiós seria Fra Daniel de Molins de Rei. Va rebre una acurada formació, va estudiar a la Sorbona i, acabat d'ordenar sacerdot, entre 1924 i 1926, seria professor a la prestigiosa *École National des Chartes* a París, considerada de les millors en arxivística i paleografia. Fou un gran coneixedor de l'obra de Joan Lluís Vives, Juan de Valdés i també de Martí Luter.

De tornada treballaria un temps classificant documents de la biblioteca que Eduard Toda havia aplegat a Escornalbou. Entre 1927 i 1933 el pare Daniel de Molins de Rei és esmentat sovint a la premsa com un caputxí eloqüent; al costat dels pares Miquel d'Esplugues o Nolasc del Molar, col·labora amb l'edició de la col·lecció d'*Els nostres clàssics* d'Editorial Barcino, dicta sermons i conferències, participa en congressos...

Durant la festivitat de Sant Francesc de 1933 se'l situa predicant a Barcelona, a la Mare de Déu de l'Ajuda, però una setmana després, *La Vanguardia* del 10 d'octubre indica que, per ordre dels seus superiors, el pare Daniel de Molins de Rei ha marxat en un llarg viatge d'estudis.

La veritat és que havia estat expulsat de l'orde i que es casava el 20 de novem-

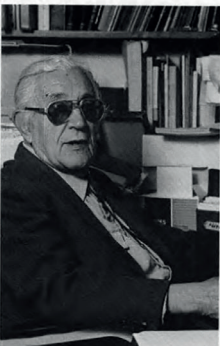
bre del 1933 amb Margarita de las Barreras Kosicki, nascuda a Barcelona l'1 de gener del 1904.

El coneixement d'idiomes li va proporcionar feina a Badia, una empresa tèxtil de la Gran Via. En esclatar la guerra, el 1936, els seus contactes amb la Societat Religiosa dels Amics, els quàquers, i l'amistat amb Alfred i Norma Jacobs, el va situar com un home clau en l'establiment de les anomenades «cantines de la llet» i la distribució de l'ajuda als infants, que arribava a les dues zones, en el seu cas a la republicana.

Amb passaport també francès, entrà i sortí diverses vegades durant la retirada, sempre fent tasques humanitàries per als infants. En acabar la guerra, passà a residir uns anys a Anglaterra on va fer de professor i després es va traslladar amb la dona i la filla als Estats Units. Allà hi va fer de professor a la Universitat de Kansas. També va col·laborar com a comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats a Centreamèrica. Es va erigir, doncs, en un pacifista destacat i en una autoritat dins dels quàquers.

Autor d'una extensa bibliografia, entre la qual curiosament hi ha la versió castellana de l'òpera rock *Jesus Christ Super Star*, va retornar diverses vegades a Catalunya per visitar familiars i companys quàquers que vivien a Barcelona en aquells anys.

Llegà la seva biblioteca a la Universitat de Kansas, en la qual hi havia nombrosos llibres en català i morí a Boulder, Colorado, el 21 d'abril de 1987 gairebé a freq de complir els 86 anys.

Domingo Ricart, pacifist, scholar, and Friend, died in Boulder, Colorado, in April 1987. During his life, Domingo wrote pamphlets and books in Spanish about Quaker beliefs, aided refugees, taught Spanish literature, and was an active member of Comité Organizador de los Amigos Latinoamericano (Organizing Committee of Latin American Friends) of the Friends World Committee for Consultation. This article is based on 1986 interviews.

DOMINGO RICART: A LIFE OF SEEKING AND SERVING

by Nancy Dawson

Although Domingo Ricart was raised to be a devout Catholic, he started questioning the Church's teachings while he was still in high school in his native Barcelona. "We read some text about Luther, about how depraved and terrible he was. But the same page had a quotation from Luther that made more sense than what the text told about him. I stopped trusting my Catholic teachers," Domingo recalled.

While studying early Christian history as a graduate student in Paris, Domingo read *On Concord and Discord*, by Juan Luis Vives, a 16th century Spanish humanist and psychologist.

"Vives said that there was no just war, that violence was not natural, and that war was against Christ's teachings and against our own common sense. I agreed," Domingo said. He became a pacifist.

After completing his graduate studies, Domingo returned to Barcelona in 1928. He and Margarita de las Barreras were married in 1933. Domingo was on the board of the YMCA and Margarita was on the board of the YWCA when the Spanish Civil War erupted in July 1936.

"Armed troops came into the Y offices and questioned why we had no Catholic images on the walls. The Catholic Church was aligned with Franco, and any non-Catholic group was suspect. We explained that the Y was interdenominational, and the troops left," said Domingo.

A few months later, another unexpected visitor showed up at the Y while Domingo was on duty. He was Alfred Jacob, an English Quaker. Alfred had been sent by London Yearly Meeting's Meeting for Sufferings to assess the needs of the Spanish civilians, both in Barcelona (a Republican stronghold) and in Burgos (a Franco stronghold). Officials in Burgos were not receptive, so Alfred concentrated his efforts on Barcelona.

"Mr. Jacob spoke beautiful, formal Spanish. He told me he was a pacifist sent by Friends to start a relief program for the refugees. I was so surprised. I said, 'I thought I was the only pacifist in the world. Now I find one from abroad. That's wonderful, the work that you plan.'"

Nancy Dawson is a member of Boulder (Colo.) Meeting, where she is active with the Friends of Central America group. She works as a technical writer at the National Center for Atmospheric Research.

February 1988 FRIENDS JOURNAL

GENT DE CASA

Domènec Ricart

Obituari sobre Domènec Ricart publicat a la revista quàquera «Friends Journal».

WENDELL BERRY

El arte de cuidar la casa común
Nuevo Inicio, 2019, 546 pàg.

Quines forces hi ha darrere de la desintegració social que ens afecta, i com les podem contrarestar? Quines són les condicions per a una vida de pau i alegria? Aquest llibre és una antologia de vint-i-un assaigs que pretén donar resposta a aquestes i altres preguntes i oferir una alternativa humana a la societat de les màquines, l'ansietat i la soledat.

MARIO DELPINI

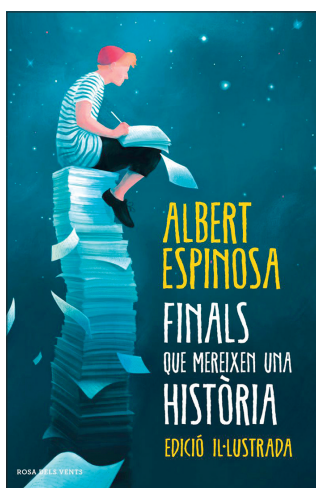
I la papallona va volar
CPL, 2019, 125 pàg.

52 contes, rondalles, llegendes, faules... de tipus ben diversos, escrits magistralment. Carregats de bona teologia, sense ser cap tractat teològic. Plens de valors destil·lats de l'Evangelí. Poden servir per a pregàries, com a reflexions, per a grups ben diversos, per ser divulgats i ajudar a obrir horitzons. Fins i tot en les celebracions!

CHEMA ÀLVAREZ

La vida para torpes
San Pablo, 2019, 148 pàg.

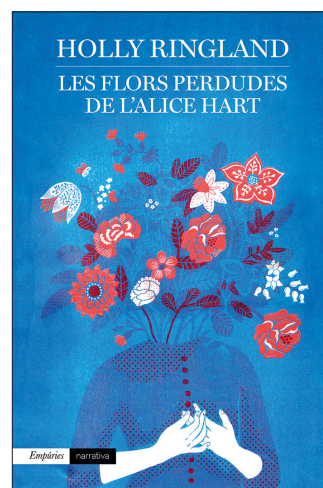
La vida és un afer que ens hauria de preocupar a tots perquè, ens agradi o no, l'entenguem o no, ens incumbeix. Aquest llibre no és ni una brúixola, ni un GPS per orientar-se definitivament en la vida, ni tampoc no té totes les respostes, sinó només un conjunt de suggeriments que ens poden ajudar a reflexionar.

ALBERT ESPINOSA

Finals que mereixen una història
Edició il·lustrada
Rosa dels Vents, 2018, 216 pàg.

Relats per somiar despert i curar l'ànima adormida. «Un bon relat et pot alegrar un mal dia perquè les històries petites de vegades resumeixen un sentiment gran que tenim dins i es converteixen en la millor medicina», Albert Espinosa.

Les il·lustracions de la coberta i de l'interior són de Vero Navarro.

HOLLY RINGLAND

Las flores perdidas de Alice Hart
Salamandra, 2019, 414 pàg.

Alice Hart, de nou anys, es desperta a l'hospital després d'un incendi al cobert de casa. Òrfena després de l'incident, anirà a viure amb la seva àvia June, que dirigeix una plantació de flors en la qual acullen dones que travessen circumstàncies complicades.

Obra guardonada amb el prestigiós premi ABIA al millor llibre de l'any en la categoria de ficció.

YEWANDE OMOTOSO

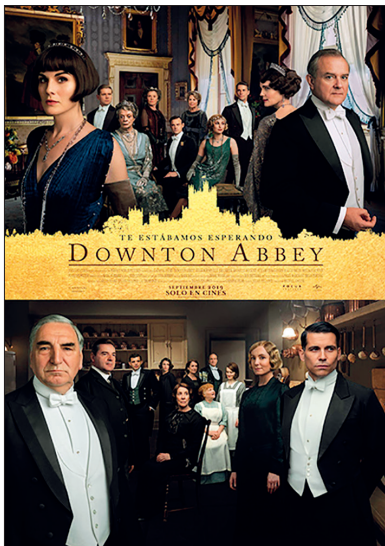
La veïna del costat
Editorial Les Hores, 2019, 312 pàg.

L'Hortensia i la Marion són dues veïnes octogenàries d'un barri benestant de Ciutat del Cap, a Sud-àfrica. Una és negra, l'altra blanca. Comparteixen una hostilitat mútua i són obertament rivals. Però, un dia, uns esdeveniments inesperats les forçaran a entendre's. Finalista de l'International Dublin Literary Award 2018 i del Hurston / Wright Legacy Award for Fiction 2018.

CRÍTICA CINEMA

MONTSERRAT CLAVERAS

Dra. en Història de l'Art i professora de Religió

DOWNTON ABBEY

DIRECCIÓ: Michael Engler
 INTÈRPRETS: Hugh Bonneville, Michelle Dockery, Maggie Smith, Joanne Froggatt, Kate Philips, entre altres
 MÚSICA: John Lunn
 GÈNERE: drama
 122 minuts
 Regne Unit

La vida d'una família aristocràtica

Downton Abbey és un film sorgit d'una sèrie de la televisió britànica al Regne Unit estrenada l'any 2010. L'últim capítol de la darrera temporada es va emetre l'any 2015. La sèrie va assolir una gran audiència i força èxit popular i internacional. Ho proven els múltiples premis rebuts, entre ells l'Emmy (l'Oscar de la televisió) o el Globus d'Or.

Qualsevol persona pot veure el film encara que no hagi vist ni un sol capítol de la sèrie. És cert que els personatges són els mateixos, amb alguna incorporació nova, que dona continuïtat, però no és obstacle perquè el neòfit conegui, ràpidament, qui és qui. Així mateix els temes segueixen, entre ells el de la preocupació pel futur de la família, del seu patrimoni i de Downton Abbey.

L'acció se situa al comtat anglès de Yorkshire i narra la vida d'una família aristocràtica, la del comte Granham, la dona, la mare i les filles i servents, al llarg de les dues primeres dècades del segle XX.

El desencadenant del film és la visita imminent dels reis d'Anglaterra, Jordi V i Maria, que es volen hostatjar en aquesta casa/castell, motiu pel qual totes les persones que hi viuen queden afectades, tant els habitants de la planta de dalt (els nobles) com els de la planta de baix (els servents) i tots s'hi han de preparar amb els cinc sentits.

Qui mana i dona les ordres és lady

Mary, la filla del comte Granham que, per a una missió tan important, demana l'ajut fidel del majordom i la majordoma. L'un i l'altra treballaran perquè totes les persones del servei facin bé la seva feina. Res restarà a l'atzar. L'objectiu (s'hi juguen l'honor) és fer quedar malament el majordom reial i el seu seguici. Entre el servei destaquen especialment la cuinera i la seva ajudanta, però, ni un sol dels servents, deixarà que res acabi malament. Tots a l'una perquè els convidats insignes es trobin aquests dies immillorablement. A aquest fi hi ajudarà l'ambientació, el vestuari, la grandiositat i la majestuositat que la pel·lícula respira de principi a fi.

El film tracta assumptes importants encara que hi passa de puntes: la importància del paper de la dona, la formació de l'Estat lliure d'Irlanda o l'homosexualitat.

També hi ha moments dramàtics, moments força emotius, moments d'intriga i, fins i tot, d'humor. Al final, però, tot acabarà amb la felicitat de cadascun dels personatges.

Maggie Smith està impecable i fa gran, com sempre, el seu personatge. Juntament amb Imelda Staunton, també esplèndida, ens regalen grans i excel·lents diàlegs plens d'ironia i sarcasme.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

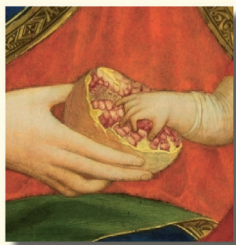
JUAN MIGUEL DOMÍNGUEZ PRIETO
Poeta

L'aurora proclama la Llum

Mariana Colomer

Auroras

HUERGA & FIERRO editores / Poesía

MARIANA COLOMER

Auroras

Huerga & Fierro editores, 2019,
74 pàg.

Auroras, sisena entrega poètica de Mariana Colomer (Barcelona, 1962), és una obra perfecta i altament construïda. Perfecta, perquè comença i acaba amb la Realitat de Maria en cadascuna de les seves parts; i perquè totes dues «parts», en correspondència sencera, constitueixen unitat acabada en la qual s'aconsegueix el sentit de la foscor o de la llum. A més, tot és constructe d'ales, de confiar-les al Sol; i de vol sublim, i de cel als ulls, i d'espines altes. L'un i l'altre haiku paral·lel, amb tot el que és el haiku de sintètic i de breu, doten aquest excel·lent llibre poètic de noble, greu, entitat.

Totes dues parts formals són una revelació. Allò que en el haiku tradicional amaga l'admiració, aquí «s'escampa» en un desvetllament mutu, per la qual cosa això d'aquí es trasllada a un altre nivell de certesa, de Veritat. El que és natural queda dignificat fins a la transcendència (no és, com avui se'ns ofereix, un ecosistema buit, sinó un *ethos* —estança— alat). Si es pot dir, es «trasfonda» tot fins que es transparenti la Invisibilitat. És un goig presenciar com es va, amb ulls divins, de la realitat a la Realitat, sense que calgui fer cap pas. L'aurora proclama la Llum; la quotidianitat d'un bastidor, el Sol de la gràcia.

Perquè no s'oblida que la nostra paraula s'ha de silenciar perquè la Paraula creixi, vet aquí un llibre veritable; i d'una poetessa serventa de la Veritat, que anuncia la seva vida en la Veritat, en la Bellesa —amb altes espines, perquè sap i viu el camí de la Creu a la Llum.

M'ha agradat molt llegir-lo i rellegir-lo a poc a poc. Amb sortides a la pregària. Amb excursions a l'esperança tan necessària. Amb la meua lectura es compleix la teua misericòrdia. Donar-te aquest aliment d'ànim en la Bellesa! Gràcies. Se't va donar com a do i l'ofereixes gratuïtament. I puja la meua admiració cap al Cel per una creadora així.

RAUXA

Un advertiment malaguanyat

L'any 2007 el president José Montilla va pronunciar una conferència al Fòrum Europa de Madrid. Llavors el Tribunal Constitucional ja havia admès el recurs al nou Estatut, que havia estat aprovat pel Parlament de Catalunya, refrendat pels catalans en un referèndum, i que havia obtingut també la llum verda del Congrés dels Diputats. En el seu discurs Montilla va alertar que l'ús sistemàtic de l'anticatalanisme amb finalitats electoralistes l'únic que feia era fer augmentar «el cabreig, el recel, el pessimisme i la desafecció» entre bona part dels catalans, i va pronosticar que podia acabar provocant l'allunyament irreversible de Catalunya. Si això arribava el trencament el provocaria, doncs, tant una banda com l'altra, perquè s'haurien retroalimentat.

Dotze anys després, es posa de manifest l'encert del diagnòstic i alhora, malauradament, és trist constatar que no se'l va escoltar gairebé ningú, ni a Barcelona ni a Madrid. En la situació actual és un deure ineludible que cada actor admeti la pròpia culpa, però per això cal un exercici d'honestedat molt difícil si no s'ha fet mai abans, i quasi impossible si tothom té els ulls posats en els vots. L'autocrítica seriosa no implica traïr la pròpia ideologia ni renunciar a la identitat nacional, sinó reconèixer que l'existència d'un altre sentiment de pertinença no es pot explicar de manera simplista i interessada per una maldat intrínseca. Tots plegats hem de reconèixer la pròpia culpa no només pel que fa als errors puntuals o estratègics «dels nostres», sinó sobretot en els grans plantejaments i hipòtesis de fons. Seria un molt bon senyal que en posar-nos davant del mirall el reflex no ens tornés la imatge de cap àngel.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Altres bisbats

NOVAHUMANITAS

El **cap de setmana 15 a 17 de novembre**, a Ciempozuelos, formació *Descúbrete a ti mismo* amb Josep Font (www.novahumanitas.org).

Barcelona

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dilluns 4 de novembre**, a les 19.00, conferència *És compatible la presó amb els drets humans?* (Dilluns dels Drets Humans). Informació: www.cristianismeijusticia.net.

FRANCISCANS

El **dijous 7 de novembre**, a les 20.00, conferència *Clara d'Assís i l'espiritualitat femenina* amb Araceli Rosillo. Convent dels franciscans, c/ Santaló, 80 – Barcelona.

INSTITUT SANT TOMÀS DE BALSMEIANA

El **cap de setmana del 8 a 10 de novembre**, VII Simposi d'Estudis Tomístics *Unidad según síntesis*, per commemorar el X aniversari del traspàs de Francisco Canals Vidal. Tindrà lloc a la seu de l'institut, c/ Duran i Bas 9 – Barcelona). Informació i inscripcions: istomas.org/unidad-segun-sintesis.

CATALONIA SACRA

El **dissabte 9 de novembre**, a les 11.00, visita guiada *La restauració del cor de la catedral de Barcelona* (reserves@cataloniasacra.cat).

BETÀNIA

El **diumenge 17 de novembre**, recés amb Mn. Xavier Prevosti, a les Missioneres Gnes. de Betània (c/ Bonavista, 37 – Cornellà de Llobregat).

Girona

REFLEXIÓ

El **dissabte 9 de novembre**, de 10.00 a 18.00, jornada de reflexió, diàleg i pregària *La confiança, punt clau per creure en Déu en una societat agnòstica* amb Cinto Busquet i Aurelio Cerviño al Centre Mariàpolis Loreto (Castell d'Aro). Inscripcions: cintobusquet.cat.

Lleida

IREL

El **dijous 7 de novembre**, a les 19.30, lliçó inaugural del curs 2019-20 *Acompanyar per alliberar* amb Josep M. Forné a la sala d'actes del rectorat de la Universitat de Lleida.

Sant Feliu de Llobregat

HERMANDAD CRISTO DE LA PAZ

El **diumenge 3 de novembre**, a les 12.00, Mons. Agustí Cortés presideix l'eucaristia a l'església Mare de Déu de Montserrat de Castelldefels en el 35è aniversari de la Hermandad Cristo de la Paz.

Tarragona

FESTIVITATS

El **dimarts 5 de novembre**, a les 19.00, conferència *El cicle festiu de Santa Tecla, el Corpus i les entrades espectacularitzades* amb Jordi Bertran a la Biblioteca Pública de Tarragona.

Terrassa

CENTRE CULTURAL MARATA

El **diumenge 10 de novembre**, a les 10.00, concert amb Trio Barroc del Cafè a la parròquia de Santa Coloma de Marata – les Franqueses del Vallès.

Urgell

SANT CRIST

El **diumenge 10 de novembre**, a les 11.00, missa i representació de l'arribada del Sant Crist a Balaguer per les germanes clarisses al santuari.

Vic

CATEQUESI

El **cap de setmana del 15 al 17 de novembre**, a Vic, XII Jornades de Formació per a Catequistes *La catequesi al cor de la comunitat* (tel. 933 021 041).

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè l'Esperit susciti una nova primavera missionera en l'Església

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

 catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Juan Miguel Domínguez, Juan David Escorcia, F. Diego Espuny, Montserrat Fenosa, Antonio Gil, Joan Guiteras, Duván Hernán, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Rafael Serra, Lluís Serra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació: *Carlos Aguado*

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

MACIÀ GRAU

De formació autodidacta, la trajectòria de Josep Garriga Ricart com a escultor va fer un autèntic gir l'any 1976, quan va anar a viure amb la seva família al poble de Gósol. Allí va conèixer el rector, Mn. Ramon M. Anglerill que, aprofitant l'arribada de l'artista, li va fer la petició de vestir el presbiteri de l'església de Santa Maria amb les seves escultures. El fet de posar en marxa una empresa d'aquesta envergadura va fer que escultor i mossèn establissin una estreta relació d'amistat que els va unir fins a la mort de Mn. Ramon M. el mes de setembre passat.

Quina era la seva relació amb Mn. Ramon M. Anglerill?

Quan el mossèn em va demanar vestir el presbiteri de l'església de Gósol, en un principi se'm va plantejar el dubte de si la temàtica em condicionaria, perquè jo estava acostumat a expressar el meu art de manera lliure, però Mn. Ramon M. em va convèncer que no. Dialogant amb ell em va explicar que la temàtica religiosa es podia tocar de moltes maneres, i que hi havia una riquesa simbòlica per poder treballar que era molt interessant. Tot aquest procés va fer que la nostra relació fos cada vegada més estreta, i em va permetre conèixer com era el mossèn.

Com definiria Mn. Ramon M.?

Era un home molt culte i molt sensible, però per damunt de tot era un home bo, que estava obert a tothom. Recordo que sempre es deixava l'església oberta, i jo li deia que hi robarien. Ell em contestava: "Si roben és que ho necessiten més que jo." En algunes ocasions jo li havia contrastat idees de l'Església amb les quals no estava d'acord, i ell sempre m'escoltava i entenia el que li deia. No era dels capellans que et volien convèncer de res, sinó dels que t'entenen.

Molta gent relaciona Mn. Ramon M. amb el personatge de mossèn Tronxo del llibre de Mn. Ballarín. Havien parlat d'aquest tema?

Josep Garriga Ricart, escultor

«El simbolisme dins de l'obra religiosa és molt ampli, es pot interpretar i portar al nostre temps»

Un dia li vaig preguntar directament si ell era mossèn Tronxo, i ell em va dir que no. Tot i això, parlant amb la seva família em van explicar que un dia Mn. Ballarín es va trobar amb Mn. Ramon M. i amb un prevere de ciutat, i la diferència entre els dos perfils, el contrast, el va inspirar a l'hora d'escriure el seu llibre.

Per sortir de dubtes, després de conèixer Mn. Ramon M. em vaig llegir el llibre, i és per això que personalment puc dir que mossèn Tronxo i ell no tenen res a veure.

Com és la seva relació com a escultor amb l'Església?

Abans de conèixer Mn. Ramon

«Mn. Ramon M. Anglerill i el personatge de mossèn Tronxo no tenen res a veure»

M. jo mai m'havia plantejat fer obres religioses, però em va obrir la possibilitat d'entrar en aquest món, en el qual com més hi treballava més a gust m'hi sentia. Alguns amics m'havien arribat a dir que malgastava el talent fent obra religiosa, però ho deien per desconeixement, perquè el simbolisme dins de l'obra religiosa és molt ampli, i es pot interpretar i portar al nostre temps. Si hi entres, descobreixes que l'art religiós és intemporal, i tot té un sentit i una transcendència. Després de vestir el presbiteri de l'església de Gósol he treballat en 18 esglésies més, i fins i tot vaig fer uns relleus amb pedra pel palau episcopal a petició de Mons. Joan Enric Vives.

Es considera un home de fe?

Jo soc creient, però ho soc a la meua manera. Per la meua feina he conegut molts mossens, m'he fet amic de molts d'ells i això m'ha ajudat a entendre més l'Església i la fe. Amb tot, encara qüestiono algunes coses dins l'Església, i per això practico la fe d'una manera diferent.

COLUMBARIS PARROQUIALS

Instal·lem columbaris sense cap cost per a la seva parròquia

La millor elecció per mantenir el record

Dissenyem, construïm i gestionem columbaris per honorar la memòria dels éssers estimats amb el màxim respecte

3 modalitats de columbari amb concessions de 3, 5 i 25 anys

Conserva les cendres en un espai sagrat

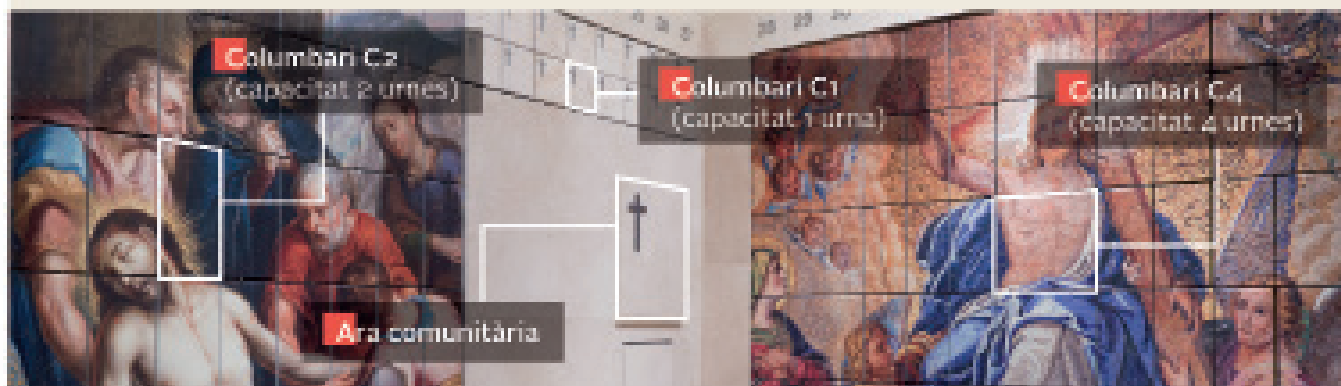
Gestió i assessorament professional

Ajuda a mantenir la pregària dels familiars i de la comunitat cristiana

Personalització de l'espai. Fàcil instal·lació sense necessitat d'obra

COLUMBARIS PARROQUIALS CORAL

Barcelona

Parròquia de Sant Ramon de Penyafort
Parròquia de Sant Eugeni i, Papa
Parròquia de Maria Miljancera
Parròquia de Sant Lluís Gonzaga
Parròquia Mare de Déu del Pilar

Caldes de Montbui

Parròquia de Santa Maria

L'Hospitalet de Llobregat

Parròquia de Santa Eulàlia Provençana

La Llagosta - Parròquia de Sant Josep

El Prat de Llobregat

Parròquia de Sant Cosme i Sant Domè

Sant Antoni de Vilamajor

Parròquia de Sant Antoni

Terrassa - Catedral del Sant Esperit

Viladecans - Parròquia Montserratina

Properament

Badalona

Parròquia de Sant Crist de Canyet

Barcelona

Parròquia de Sant Joan Bosco

Granollers

Parròquia de Sant Esteve

ElVissa

Cementeri de Sant Jordi

Conegui els nostres columbaris